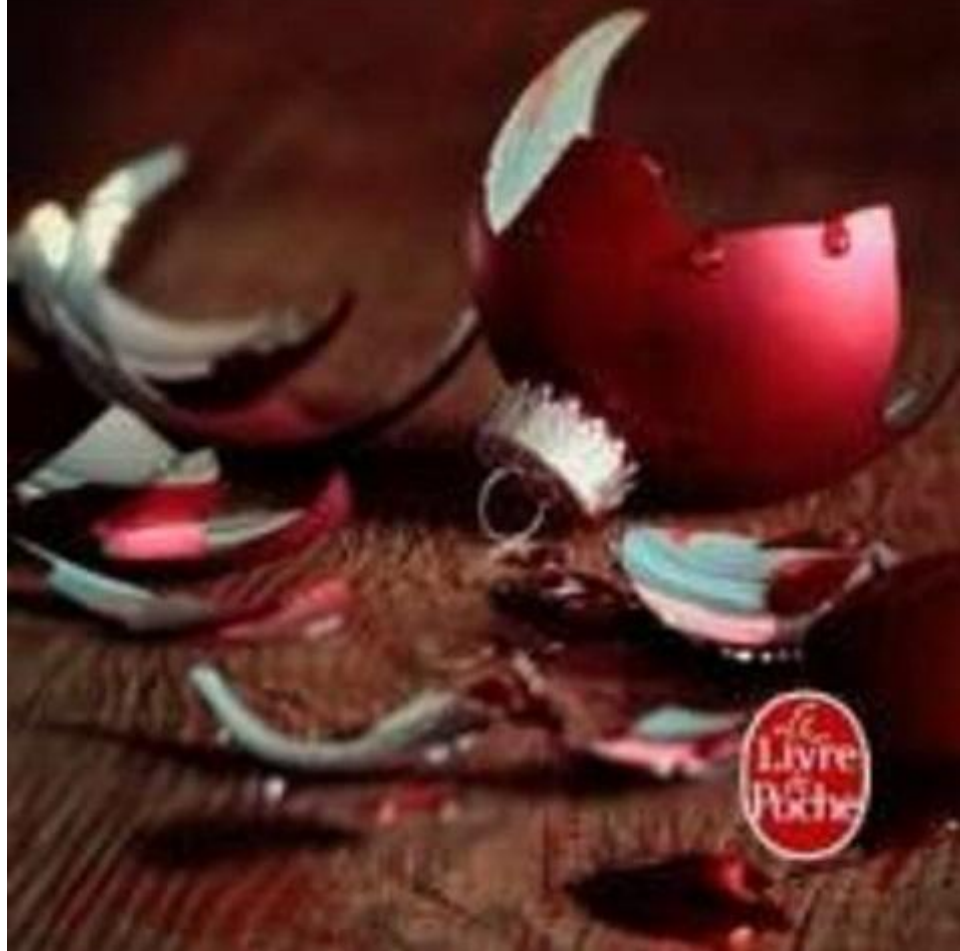

Maigret
Simenon
Karácsonya

GEORGES SIMENON

MAIGRET KARÁCSONYA

KISREGÉNY

KALLIGRAM

A mű eredeti címe
GEORGES SIMENON:
UN NOEL DE MAIGRET

Fordította: LAKATOS TIBOR

Hungarian translation © Lakatos Tibor, 1997

1. fejezet

Minden alkalommal minden ugyanúgy történt. Amint eljött a lefekvés ideje, felsóhajtott:

– No, holnap majd délig alszom!

Madame Maigret pedig megint hitelt adott férje szavainak, mintha bizony az elmúlt évek során semmit sem fogott volna fel a történetekből, mintha nem tudta volna, hogy az így odavetett szavaknak semmilyen jelentőséget nem kell tulajdonítania. Az asszony, persze, alhatott volna tovább, mert neki semmi oka nem volt rá, hogy korán felkeljen.

De még alig virradt, amikor Maigret hallotta, hogy óvatosan megmozdul az ágynemű. Ő meg sem moccan. Arra kényszerítette magát, hogy továbbra is szabályosan és mélyen lélegezzen, mint aki még mindig alszik. Olyan volt ez, mint valami játék. Számára megható volt az az érzés, amint társa szinte egy macska óvatosságával halad az ágy széle felé, és minden apró mozdulat után meg-megállva igyekszik újra meg újra megbizonyosodni arról, hogy nem ébredt fel a férj. Majd bekövetkezett az a várva várt pillanat, amikor a hirtelen felszabadult ágyrugók egy röpkén felfakadó sóhajhoz hasonló, pici zajjal megereszkedtek.

Madame Maigret összeszedte a székről ruhadarabjait, majd nagyon óvatosan lenyomta a fürdőszobaajtó kilincsét, hogy aztán a konyha biztonságos távolságában folytassa a már jól begyakorolt mozdulatokat.

Maigret pedig újból elaludt. Nem mélyen. Nem is aludt sokáig. Zavaros és felkavaró álma volt. Ébredés után ezt az álmát nem tudta az emlékezetébe idézni, de az a tudat, hogy álma valamiképp megindító volt, később is fontos maradt számára.

A függönyök mögött, amelyek soha nem zártak szorosán, sápadt és nyers napvilág derengett. Várt még egy keveset, nyitott szemmel feküdt a hátán. A kávé illata elért hozzá, és amikor a lakás ajtaját nyílni és csukódni hallotta, már tudta, hogy felesége azért távozott ilyen sietve, hogy neki friss, meleg kiflit vásároljon.

Más reggeleken soha nem evett, beérte egy feketével. Ez a mostani kis szertartás is a felesége ötlete volt. Ő volt az, aki vasárnapokon és ünnepnapokon ezt a reggeli ágyban maradást valósággal kötelezővé tette neki, és ilyen alkalmakkor azért ment ki az Amelot utca sarkára, hogy kiflit hozzon reggelire.

Maigret felkelt, belebújt papucsába, magára vette köntösét, és elhúzta a függönyöket. Tudta ugyan, kár felkelnie, mert Madame

Maigret megint csalódott lesz. Bár szeretett volna örömet szerezni a feleségének, már egyáltalán nem kívánt továbbra is az ágyban lustálkodni.

Kint nyoma sem volt a hónak. Maigret számára nevetségesnek tűnt, hogy túl az ötvenen még mindig ennyire csalódottnak érzi magát, hogy karácsonykor nem esett hó, bár jól tudta, hogy bizonyos korú emberek már sohasem komolyodnak meg annyira, mint azt a fiatalok hiszik róluk..

A levegő láthatóan sűrű volt és nyálkás, valósággal ránehezedett a háztetőkre. A Richard Lenoir körút még teljesen kihalt volt, a szemben lévő nagy kocsibejáró fölött szurkosán rítt le a jól ismert felirat: „Bírósági közraktár”. Isten tudja, miért; a nagy fekete „B” lehangoló látványt nyújtott.

Feleségét újra járkálni hallotta a konyhában, majd azt is érzékelte, hogy lábujjhegyen belopózik az ebédlőbe, s mindezt olyan nagy elővigyázatossággal teszi, mintha fel sem tételezné, hogy a férje már az ablak előtt áll. Ekkor Maigret rápillantott az éjjeliszekrényen maradt órájára, és megállapította, hogy még csak tíz perccel múlt nyolc óra.

Maigret-ék előző este színházban voltak. Előadás után – mások példájára – ők is szívesen bekaptak volna valamit egy étteremben, de minden asztal előre le volt foglalva a karácsonyi vacsorák számára. Így kettesben, kart karba öltve, gyalog jöttek haza. Alig valamivel éjfél előtt léptek be a kapun, s amikor megérkeztek, már nem sokáig várták egymást, hogy átadják egymásnak karácsonyi ajándékaikat.

Maigret, mint mindig, pipát kapott. Felesége egy elektromos kávéfőző legújabb modelljét kapta, melyre már régen vágyott, és a hagyományokhoz híven neki még egy tucat finom hímzésű zsebkendő is jutott.

Maigret gépies mozdulatokkal tömte meg új pipáját. A körút másik oldalán lévő házak némelyikének ablakain voltak zsalugáterek, némelyikén nem. E házak lakói közül még csak kevesen lehettek ébren. Itt-ott ugyan égett a villany, nyilván ezekben a lakásokban gyerekek is voltak, akik már korán felébredtek, s kíváncsian a karácsonyfához meg az újonnan kapott játékokhoz siettek.

Kényelmes lakásukban mindketten békés délelőttnek néztek elébe. Úgy tűnt, Maigret, szokása szerint, sokáig házikabátban marad, meg sem borotválkozik, később pedig kimegy a konyhába, és beszélget a feleségével, mialatt elkészül az ünnepi ebéd.

Szomorúnak nem volt mondható. Egyszerűen csak az álma – amelyre még mindig nem emlékezett – váltott ki belőle valamiféle felületes érzékenységet. Elvégre az is lehet, hogy ez nem is álom volt, hanem maga a karácsony. Ám ezen a napon óvatosnak kell lennie, jól még kell gondolnia a szavait, mert lám, Madame Maigret is mennyire kiszámított mozdulatokkal bújt ki az ágyból, hiszen ilyenkor ő is könnyebben lesz izgatott, mint máskor.

Csend! Csak nem gondolni erre! Nem mondani semmi olyat, ami felesleges gondolatokat indíthatna el benne. Mostantól fogva már nem tanácsos kibámulni az utcára sem, mert a gyerekek biztosan elkezdtek egymásnak mutogatni a játékaikat.

A legtöbb házban voltak gyerekek, ha nem is mindegyikben. Később majd hallani lehet a játéktrombiták meg dobok hangját, s a pisztolyok csattanását is. A kislányok pedig mindjárt elkezdik ringatni a babákat.

Egyszer, néhány esztendővel ezelőtt, Maigret mintha csak a levegőnek mondta volna, így szólt:

– Miért nem használjuk ki a karácsonyt, és utazunk el valahova?

– Ugyan hova mennénk? – hangzott felesége megtámadhatatlan józanságú válasza.

Tényleg, kihez mehetnének? Egyiküknek sem volt meglátogatható családja, kivéve, persze, a felesége nővérét, aki azonban túlságosan messze lakik. S ilyenkor szállodába menni egy teljesen idegen városban, vagy valahol egy vidéki fogadóban szobát bérelni? Ugyan minek?

Psz! Ideje lenne már meginni a kávé, aztán már egyenesben érezné magát. A napi első csésze kávé és első pipa előtt soha nem tud igazán megfelelő állapotba kerülni.

Abban a pillanatban, amikor karja a kilincs irányába lendült, zajtalanul kinyílt az ajtó, és Madame Maigret jelent meg, tálcával a kezében, s az üres ágyra pillantva, mint aki mindjárt sírva fakad, csalódottan nézett rá.

– Te már fölkelteél?!

Az asszony frissen, rendbe tett hajjal, világos kötényben állott előtte.

– Pedig már-úgy örültem, hogy ágyba hozhatom neked a reggelit! – mondta.

Maigret már százszor is megpróbálta finoman megértetni a feleségével, hogy ez neki nem szerez örömet, hanem kifejezetten rossz közérzetet okoz, mert az az érzése támad, mintha már beteg vagy béna lenne, mégis, Madame Maigret számára az ágyba

hozott reggeli mindig a vasárnapok és az ünnepek eszménye maradt.

– Nem akarsz visszafeküdni? – kérdezte.

Nem! Már nincs hozzá kedve.

– Hát akkor gyere... Boldog karácsonyt!

Az ebédlőben voltak, az asztal egyik sarkán az ezüstitálca, rajta gőzölgő kávéscsésze, a szalvétában pedig aranyszínű kiflik.

Hogy feleségének örömet szerezzen, letette a pipát, és megevett egy kiflit, de állva' maradt, és amint kifelé bámult, megjegyezte:

– Porhó hullik.

Ez tényleg nem volt igazi hó. Úgy szitált az égből, mint valami finom fehér por, s ez őt arra emlékeztette, hogy amikor kisfiú volt, ilyenkor kinyújtotta a nyelvét, hogy arra is jusson a pelyhekből.

Tekintete közben a szemközti ház kapujára szegeződött, balra a közraktáraktól. Éppen két nő jött ki rajta, hajadonfőtt. Egyikük, egy harminc körüli szőke, éppen csak a vállára vetett egy kabátot, anélkül, hogy az ujjába belebújt volna, míg a másik, az idősebb, egy sálba burkolózott.

Úgy látszott, mintha a szőke habozna, bármikor készen arra, hogy visszavonuljon. Eközben a barna, kicsi és nagyon sovány sürgette a másikat, és Maigret-nek az volt az érzése, hogy beszéd közben egyenesen az ő ablakaik irányába mutogatott. Ekkor a kapu négyszögében, a hátuk mögött, megjelent a házmester, aki láthatólag a soványabb segítségére volt, eztán a szőke nő végre rászánta magát, hogy időnként nyugtalanul hátrafordulva átjöjjön az utca túlsó oldalára.

– Mi az, amit nézel?

– Semmit... nők...

– Mit csinálnak?

– Úgy tűnik, ide akarnak jönni.

A körúton, az úttest közepén ugyanis mind a két nő felemelte a fejét, és éppen abba az irányba nézett, ahol ő állt.

– Remélem, senki nem fog zavarni téged karácsony napján. Még rendet sem csináltam.

Persze, ezt senki nem vette volna észre, mert a tálcán kívül semmi nem volt elővéve, a fényes bútorokon pedig szemernyi por sem látszott.

– Biztos vagy benne, hogy idejönnek?

– Majd meglátjuk.

Pusztá elővigyázatosságból, persze, szerette volna legalább a fésűt végighúzni a haján, fogat mosni, és egy kis vizet loccsantani az arcára. De még mindig a szobában volt, és éppen újra pipára

gyűjtött, amikor csengettek. Madame Maigret nyilvánvalóan kitartóan ellenállt a látogatóknak, mert hosszú idő telt el, míg visszajött.

– Mindenképpen szeretnének veled beszélni – suttogta. – Ragaszkodnak hozzá, mert nagyon is fontos ügyről van szó, és tanácsra lenne szükségük. Kettejük közül az egyiket ismerem.

– Melyiket?

– Azt a kis soványt, az Doncoeur kisasszony. Ott szemben, ugyanazon az emeleten lakik, ahol mi, és egész nap az ablak mellett dolgozik. Kitűnő teremtés, egy Saint Honoré külvárosában lévő cégnek készít finom hímzéseket. Néha azon tűnődöm, nem szerelmes-e beléd.

– Miért?

– Mert amikor elmész hazulról, nagyon gyakran feláll, csak azért, hogy követhessen téged a szemével.

– Hány éves?

– Úgy negyvenöt és ötven között lehet. Nem veszel fel valami ruhát?

Miért nem lehet neki joga ahhoz, hogy karácsony reggelén, fél kilenckor, az őt a saját otthonában megzavarok előtt házikabátban mutatkozzék? Míg ezen tűnődött, belebújt egy pantallóba, és kinyitotta az ebédlő ajtaját, amely előtt már ott állt a két nő.

– Bocsássanak meg, hölgyeim...

Persze, talán Madame Maigret-nek igaza van, mert Doncoeur kisasszony őt meglátva nem elpirult, hanem elsápadt, majd mosolygott egy kicsit, aztán elvesztette és újra visszanyerte a mosolyát, s kinyitotta a száját anélkül, hogy rögtön rátalált volna arra, amit mondani akart.

Ami a szökét illeti, ő teljesen ura volt önmagának, és egyáltalán nem volt híján a humornak sem, amint ezt mondta:

– Nem én voltam az, aki jönni akart.

– Nem ülnének le?

Maigret nemcsak azt vette észre, hogy a szőke nő a kabátja alatt otthonkát visel, hanem azt is, hogy nincs rajta harisnya, Doncoeur kisasszony ellenben úgy volt öltözve, mint aki misére megy.

– Ön most nyilván azt kérdezi magában, hogyan vehettük magunknak a bátorságot ahhoz, hogy önhöz forduljunk – kezdte ez utóbbi, keresgetve a szavakat. – Persze csakúgy, mint az egész környék, mi is pontosan tisztában vagyunk azzal, milyen

megtiszteltetésben van részünk, hogy önt szomszédunknak tudhatjuk.

Ezután a kisasszony könnyedén elpirult, és merően nézte a tálcát.

– Még a reggelijének befejezésében is megakadályozzuk.

– Már éppen végeztem vele. Hallgatom önöket.

– Ma hajnalban, vagyis inkább az elmúlt éjszaka idején, egy olyan felzaklató esemény történt nálunk, hogy rögtön azt gondoltam, kötelességünk erről önnel beszélünk. Madame Martin nem akarta önt zavarni. Én azonban azt mondtam...

– Ön is ott szemben lakik, Madame Martin?

– Igen, uram.

Jól látszott, hogy a szőke nő azzal, hogy az idejövételre rábeszéltek, valami miatt nem volt megelégedve. Ami viszont Doncoeur kisasszonyt illeti, ő hamar visszanyerte a lendületet.

– Mi ugyanazon az emeleten lakunk, éppen az önök ablakaival szemben – ismét elvörösödött, mintha ez valamiféle vallomás lenne. – Martin úr gyakran elutazik üzleti ügyekben, ami érthető, mivel ő kereskedelmi utazó. Két hónapja a kislányuk egy szerencsétlen baleset következtében ágyhoz van kötve.

Maigret udvariasan a szőke nőhöz fordult.

– Van egy kislányuk is, Madame Martin?

– Hogy őszinte legyek, nem a kislányunk, hanem az unokahúgunk. Az anyja több mint két esztendeje meghalt, és azóta a gyermek velünk él. A minap a lépcsőházban eltörte a lábát, és csak hat hét után jön rendbe, persze, hacsak nem áll elő közben valamilyen komplikáció.

– A kedves férje jelenleg éppen vidéken van?

– Dordogne-ban kell most lennie.

– Hallgatom, Doncoeur kisasszony.

Madame Maigret éppen áthaladt a fürdőszobán, hogy visszamenjen a konyhába, ahonnan hallani lehetett, mint rakosgatja a lábosokat ide-oda. Maigret időként egy pillantást vetett a fakó égboltra.

– Ma reggel szokás szerint korán keltem, hogy elmenjek az első misére.

– El is ment?

– Igen. Fél nyolc felé jöttem haza, mert három misét is végigültem. Elkészítettem a reggelimet. Ön is láthatta a fényt az ablakomban.

Maigret jelezte, hogy nem vette észre.

– Igyekeztem, hogy vigyek valami finomságot Colette-nek, akinek ez a karácsony úgyszólván olyan szomorú. Colette Madame Martin unokahúga.

– Hány éves a kislány?

– Hét. Ugye, Madame Martin?

– Igen. Januárban lesz hétéves.

– Nyolc órakor kopogtattam a lakás ajtaján.

– Én akkor még nem keltem fél – mondta a szőke nő. – Ma meglehetősen sokáig aludtam.

– Ezért is mondtam, hogy kopogtattam, és hogy Madame Martin egy pillanatig váraoztatott, de csak addig, amíg magára vett egy pongyolát. Tele volt a kezem, és megkérdeztem, átadhatom-e ajándékaimat Colette-nek.

Maigret érzékelte, hogy a szőkének ez az idő elég volt ahhoz, hogy alaposan szétnézzen a lakásban, és azt is, hogy időnként egy-egy éles, gyanakvó pillantást vetett rá.

– Együtt nyitottuk ki a kislány szobájának az ajtaját.

– A gyermeknek saját szobája van?

– Igen. A lakás két szobából, egy mellékhelyiségből, egy ebédlőből és egy konyhából áll. De meg kell önnek mondanom... Nem! Ezt majd később! Ott tartottam, hogy kinyitottuk az ajtót. Mivel sötét volt a szobában, Madame Martin felkattintotta a villanykapcsolót.

– Colette már ébren volt?

– Igen. Úgy láttuk, hogy már hosszú ideje nem alszik, és olyan, mintha várna valamire. Tudja, milyenek karácsony reggelén a gyermekek! Ha tudta volna használni a lábát, kétségkívül már rég felkelt volna, hogy megnézzze, mit hozott neki a Téliapó. Egy másik gyermek talán oda is hívott volna. De ő már olyan, mint egy kicsi felnőtt. Észre lehet venni, hogy sokat töpreng, a koránál idősebb.

Madame Martin kibámult az ablakon, és Maigret azt szeretne tudni, melyik az ő lakása. Valószínűleg az ott, jobbra, egészen a ház végében, ahol két ablak világít.

Doncoeur kisasszony folytatta:

– Kellemes karácsonyt kívántam a kislánynak. Szó szerint azt mondtam neki:

„– Nézd, drágám, mit tett le a Téliapó neked a szobámban.”

Madame Martin ujjai megremegtek, és görcsbe rándultak.

– És tudja, Monsiuer Maigret, hogy ez a kislány anélkül, hogy megnézte volna, mit hoztam neki – ezek egyébként csak apróságok voltak mit válaszolt nekem? Azt mondta:

”Láttam őt.”

„– *Kit láttál?*”

„– *A Téalapót.*”

„– *Mikor láttad őt? Hol?*”

„– *Itt, éjszaka. Bejött a szobámba.*”

Ezt mondta, ugye, Madame Martin? Ha más gyerekről lenne szó, elnevettem volna magam, de én mondtam már önnek, hogy ez a Colette már egy kis nő. Ő bizony nem bolondozik.

„– *Hogyan láthattad a Téalapót, hiszen sötét volt?*”

„– *Volt neki egy villanylámpája. Nézd, Lorain mama...*”

Mert azt is el kell mondanom önnek, hogy a kislány Madame Martint mamának szólítja, ami természetes, lévén, hogy az ő anyja nincs többé, helyette Madame Martin...

Maigret fülében ez az egész úgy hangzott, mint valami folyamatos duruzsolás, már-már kezdett összezavarodni. Még nem itta meg a második csésze kávéját, s időközben a pipa is kialudt a szájában.

– Tényleg látott a kislány valakit? – kérdezte meggyőződés nélkül.

– Igen, felügyelő úr. És én emiatt ragaszkodtam ahhoz, hogy Madame Martin jöjjön át, és beszéljen önnel. Még bizonyítékunk is van. A kislány ugyanis egyszer csak ravasz mosollyal felemelte a takaróját, és szorosán magához szorítva az ágyban, egy csodaszép babát mutatott nekünk, amely tegnap este még nem volt benn a házban.

– Nem ön ajándékozta neki ezt a babát, Madame Martin?

– Akartam neki adni egyet, egy ennél sokkal kevésbé szépet, amit tegnap délután vásároltam a Galériában. Éppen a hátam mögött tartottam, amikor beléptünk a szobába.

– Eszerint ez azt jelenti, hogy tegnap éjjel valaki behatolt az önök lakásába?

– Nem egészen – jelentette ki nagy igyekezettel Doncoeur kisasszony, most már előrehajolva. – Colette nem valamiféle hazudós gyermek, és nem is olyan, aki téved. Rákérdeztünk, a mamája is, és magam is. Ő teljesen biztos abban, hogy a Téalapót látta, fehér szakállal, bő, köpenyszerű vörös öltözékében.

– Pontosan mikor ébredt fel?

– Nem tudja. Valamikor az éjszaka folyamán. Kinyitotta a szemét, mert azt hitte, fényt lát, és valóban égett valamiféle lámpa a szobában, amely a padló egyik részét világította meg, a kandallóval szemben.

– Nem értem, hogy ez mit jelent – sóhajtott Martinné. – Hacsak a férjem nem tud valamit, aki hosszabb ideje lakik itt, mint én...

Doncoeur kisasszony továbbra is kézben tartotta a társalgás fonalát. Magától értetődő, hogy ő volt az, aki kifaggatta a gyermeket, anélkül, hogy egyetlen részletet is elmulasztott volna, mint ahogy ő volt az, akinek Maigret is az eszébe jutott.

– Colette azt mondta, hogy a Téalapó guggolva a padló fölé hajolt, és úgy nézett ki, mint aki matat valamin.

– A kislány nem ijedt meg?

– Nem. Csak nézte a Téalapót, és reggel azt mondta nekünk, a Téalapó lyukat vágott a padlón. A kislány arra gondolt, hogy így akart lejutni az alattuk lakó Delorme családhoz, akiknek van egy hároméves kisfiúk, de még azt is hozzátette, hogy persze, a kandalló nyílása tényleg nagyon keskeny.

– A férfi bizonyára megérezte, hogy figyelik. Emiatt, miután felemelkedett, odajött Colette ágyához, letett mellé egy nagy babát, egyik ujját a szájára téve.

– Láta őt a gyermek távozni?

– Igen.

– A padlóba vágott lyukon keresztül?

– Dehogyan. Az ajtón át.

– A lakásnak melyik szobájába nyílik ez az ajtó?

– Közvetlenül a folyosóra. Ez egy olyan külön bejáratú szoba, melyet azelőtt bérbe adtak. Innen megközelíthető a lakás többi része meg a folyosó is.

– A szoba nem volt kulcsra zárva?

– De igen – szolt közbe Madame Martin. – Csak nem hagyok magára egy gyereket nyitott szobában?

– Az ajtót erőszakkal nyitották ki?

– Valószínűleg. Ezt nem tudom, nem volt időm megnézni. Doncoeur kisasszony azonnal azt javasolta, jöjjünk ide, önhöz.

– Találtak lyukat a padlóban?

Madame Martin vállat vont, mint akinek ez az egész már nagyon terhére van, de a vénkisasszony helyette is válaszolt.

– Nincs lyuk, a szó szoros értelmében, de jól kivehető, hogy a padlódeszkákat nemrégiben felemelték.

– Mondja, Madame Martin, van valami elképzelése arról, mi lehet az alatt a padló alatt?

– Nincs, uram.

– Hosszú ideje lakik ebben a lakásban?

– A házasságkötésem óta. Öt esztendeje.

– Ez a szoba már akkor is a lakás része volt?

– Igen.

– Tudja, hogy azelőtt ki lakott benne?

– A férjem. Ő most harmincnyolc éves. Amikor hozzámentem, már harminchárom éves volt, és mindig ezek között a bútorok közt élt; szerette otthon érezni magát, amikor a vidéki útjai után visszaérkezett Párizsba.

– Nem gondolja, hogy ő akart volna így meglepetést szerezni Colette-nek?

– Hat- vagy hétszáz kilométerre van innen.

– Tudja, hol?

– Valószínűleg Bergeracban. Az útjai jó előre meg vannak szervezve, és ritkán fordul elő, hogy nem tartja be a programot.

– Milyen területen dolgozik?

– A Zenith órák képviselője Közép- és Dél-Franciaországban. Biztosan ön is tudja, hogy ez igen jó üzlet, és neki kitűnő ott a pozíciója.

– A legjobb ember, akit a föld valaha is a hátán hordott! – kiáltott fel Doncoeur kisasszony, majd elpirulva kijavította magát:

– Persze, csak ön után!

– Egyszóval, hajói értem, valaki az elmúlt éjjel Téalapónak öltözve behatolt önökhöz!

– Legalábbis a kislány ezt állítja:

– Ön semmit nem hallott? A szobája messze van a gyermekétől?

– A kettő között van az ebédlő.

– Éjszakára soha nem hagyja nyitva a szobaajtókat?

– Erre nincs szükség. Colette nem félős gyermek, és rendszerint nem ébred fel. Ha pedig hívni akarna, egy kis rézcsengővel, amely az éjjeli szekrényére van téve, megtehetné.

– Elment otthonról az elmúlt este folyamán?

– Nem, felügyelő úr – válaszolt szárazon, majd hogyanem felháborodottan a fiatal nő.

– Nem is fogadott senkit?

– Nem szoktam a férjem távollétében látogatókat fogadni.

Maigret egy pillantást vetett Doncoeur kisasszonyra, aki meg sem moccant, ami annyit jelentett, hogy ez valóban így van.

– Későn feküdt le?

– Rögtön azután, hogy a rádióban eljátszották a *Csendes éjt*. Addig ugyanis olvastam.

– Semmi szokatlant nem hallott?

– Nem.

– Megkérdezte már a házmestertől, hogy beengedett-e valaki idegent a házba?

Doncoeur kisasszony újból közbeszólt.

– Én beszéltem vele. Azt állítja, hogy nem.

– És ma reggel semmijük nem hiányzott, Madame Martin? Nem volt az a benyomása, hogy valaki bent járt volna az ebédlőben is?

– Nem.

– Ki van most a kislánnyal?

– Senki. Ő egyedül is jól elvan. Nem tudok egész nap itthon lenni. Néha el kell mennem a piacra, s vannak még egyéb elintéznivalóim is.

– Értem. Azt mondták, Colette árva?

– Anyai részről.

– Eszerint az apja még él? Hol van és ki ő?

– Paul Martin, a féljem testvére. Hogy is magyarázzam meg önnek, ő egy...

Bizonytalan mozdulatot tett.

– Mikor látta őt legutóbb?

– Van már egy hónapja. Több is. Úgy mindenszentek táján. A kilencedik napi ájtatosságánál tartott.

– Tessék?

Az asszony csipetnyi humorral válaszolt:

– Mivel már úgylis belemásztunk a családi történetekbe, mindjárt el is mondom önnek.

Érezni lehetett, hogy a nő leginkább annak örülne, ha Doncoeur kisasszony vállalná magára a felelősséget a kialakult helyzetért.

– Sógorom, különösen azóta, hogy elvesztette a feleségét, már nem az az ember, aki volt.

– Hogy értsem ezt?

– Iszik. Már azelőtt is ivott, de soha nem mértéktelenül, és az ital nem készítette őt ostobaságokra. Azelőtt rendszeren dolgozott. Elég jó állása volt Saint Antoine külvárosában, egy bútorüzletben. A baleset óta azonban...

– A lányával történt baleset óta?

– Én arról a balesetről beszélek, amely a felesége halálát okozta. Egy vasárnap ugyanis a fejébe vette, hogy kölcsönveszi egy barátja autóját, és elviszi vidékre a feleségét és a gyermeket. Colette egészen kicsi volt.

– Mikor volt ez?

– Körülbelül három éve. Bementek ebédelni egy kertvendéglőbe, Mantes-la-Jolié mellett. Paul nem tudta megállni, hogy ne igyék meg egy nagy adag fehér bort, de az a fejébe szállt. Egész visszaúton Párizsba teli torokból énekelt, és a bougivali híd közelében balesetet szenvedett. Felesége azonnal meghalt. Ő betörte a koponyáját, kész csoda, hogy egyáltalán életben maradt.

Colette sértetlenül került ki a balesetből. Azóta Paul már nem a régi. Mi a kislányt magunkhoz vettük. Gyakorlatilag adoptáltuk. Az apja időnként eljön őt meglátogatni, de csak akkor, ha valamennyire józan. Azután visszasüllyed...

– Tudják róla, hol lakik?

Újabb bizonytalan mozdulat.

– Mindenütt. Egyszer véletlenül úgy adódott, hogy találkoztunk vele a Bastille téren, úgy húzta a lábát, mint valami koldus. Néha újságot árul az utcán. Doncoeur kisasszony jelenlétében is beszélhetek erről, mert, sajnos, ezt már az egész ház tudja.

– Nem gondolja, hogy ő volt az, aki Téalapónak öltözött, és így látogatta meg a lányát?

– Ezt én is azonnal mondtam Doncoeur kisasszonynak. Ám ő továbbra is ragaszkodott hozzá, hogy jöjjünk ide, és mindent mondjunk el önnek.

– Mert neki nem volt oka felbontani a padlódeszkákat, vágott vissza a vénkisasszony, nem minden keserűség nélkül.

– Ki tudja, hogy az ön férje esetleg nem tért-e vissza korábban Párizsba, mint ahogy azt eltervezte, és ha...

– Bizonyára valami ilyesféle dolog lehet. Nem nyugtalanodom. Doncoeur kisasszony nélkül...

Már megint! Kétségkívül nem szívesen jött. át az utcának erre az oldalára!

– Meg tudná mondani nekem, hol szokott a férje megszállni?

– A Bordeaux Szállóban Bergerac-ban.

– Nem gondolt rá, hogy telefonáljon neki?

– Nincs a házukban telefon, csak az első emeleti lakóknál, akik nem szeretik, ha zavarják őket.

– Nincs kifogása az ellen, ha én hívom fel a Bordeaux Szállót?

A nő először beleegyezett, de aztán habozni látszott:

– Rögtön azt fogja majd kérdezni, hogy mi is folyik itt.

– Miért ne mondhatná el neki?

– Nincs hozzászokva, hogy üzleti útjain felhívjam.

– Inkább bizonytalanságban akar maradni?

– Nem. Ahogy óhajtja. Beszélek vele.

Maigret leakasztotta a kagylót, és kapcsolást kért. Tíz perccel később a Bordeaux Szálló jelentkezett a vonal végén, és átadta Martinnénak a kagylót.

– Halló! Martin úrral szeretnék beszélni, kérem. Jean Martin, igen... Nem tesz semmit... ébresszék fel...

Kezével eltakarta a hallgatót, úgy magyarázta:

– Még alszik. Felébresztik...

Látható volt, nagyon ügyel arra, amit mond.

– Halló! Te vagy?... Hogyan? Igen, boldog karácsonyt! Igen, minden rendben van... Colette jól van... Nem, nem csak ezért telefonálok... De nem! Semmi igazán rossz, ne nyugtalankodj...

Megismételte, egyenként hagsúlyozva a szótagokat:

– *Mondom, hogy ne nyugtalankodj...* Csak az elmúlt éjjel különös esemény történt... Valaki, Téliapónak öltözve, bement Colette szobájába... De nem! Nem tett vele semmi rosszat... Adott neki egy nagy babát... *Babát*, igen... És matatott valamit a padlón... Felszedett két deszkát, aztán sietősen a helyükre is tette... Doncoeur kisasszony azt akarta, mondjam el Maigret felügyelőnek, aki itt lakik velünk szemben... Most tőlük telefonálok... Nem érted? Én sem... Akarsz a felügyelő úrral beszélni?... Megkérdezem tőle...

Maigret-hez fordult:

– Szeretne önnel beszélni.

Kellemes hang a vonal túlsó végén, egy nyugtalan emberé, aki nyilvánvalóan nem tudja, mit is gondoljon.

– Biztos ön abban, hogy semmi rosszat nem tettek a feleségemmel és a kislánnyal?... Ez annyira elképesztő... Ha csak az a baba lenne, azt gondolnám, hogy a bátyám... Loraine majd elmondja önnek... A feleségem... Kérdezze őt a részletekről... De ő nem szórakozna azzal, hogy felemeli a padlódeszkákat... Nem gondolja, hogy jobban tenném, ha azonnal visszamennék? Van egy vonatom ma délután három órakor... Hogyan?... Számíthatok rá, hogy ön vigyáz rájuk?

Lorraine visszavette a kagylót.

– Látod! A felügyelő bizakodó. Szerinte nincs semmilyen veszély. Ez nem ok arra, hogy megszakítsd az utazásod éppen akkor, amikor esélyes vagy a párizsi kinevezésre...

Doncoeur kisasszony kitartóan nézte Madame Martint, és a tekintetében nem sok gyengédség volt.

– Megígérem neked, ha valami megint történne, rögtön felhívlak vagy táviratozok. Ő nyugodt. Játszik az új babájával. Nem volt még időm átadni neki, amit te küldtél. Mindjárt sort kerítek rá...

Visszatette a kagylót, és azt mondta:

– Ez is megvolt!

Majd kis csönd után folytatta:

– Elnézést a zavarásért. De nem én akartam így. Biztosan csak egy rossz tréfáról van szó, hacsak nem a sógorom ötlete ez az egész. Amikor beiszik, nem képes helyesen megítélni azt, amit a fejébe vesz...

– Nem számít arra, hogy ma találkozik vele? Esetleg meg akarja látogatni a kislányát?

– Ez attól függ. Ha ivott, akkor nem. Gondosan ügyel arra, hogy úgy ne mutakozzék előtte. Úgy intézi, csak akkor jöjjön ide, amikor elég tisztességes az állapota.

– Kérem, engedje meg, hogy majd magam is átmenjek elbeszélgetni Colette-tel!

– Megköszönöm, Maigret úr – kiáltott fel Doncoeur kisasszony olyan pillantással, amely egyszerre volt cinkos és hálás. – Colette annyira jó gyermek! Meg fogja látni!

Hátrálva ért el az ajtóhoz. Néhány perccel később Maigret látta őket, amint egymás nyomában átvágnak a körúton, és a kisasszony, miközben Madame Martin sarkában haladt, még egyszer visszafordult, és vetett egy pillantást a felügyelő ablakaira.

Hagyma pirult a konyhában, ezért a konyha ajtaját Madame Maigret kinyitotta, és kedvesen kérdezte:

– Meg vagy elégedve?

Vigyázat! Már megértőnek sem szabad látszania. Még azt sem engedik meg neki, hogy ezen a karácsonyi reggelen arra az öreg házaspárra gondoljon, akik majd ők lesznek, akiknek nincs senkijük, akivel törődhetnének.

Ideje megborotválkozni, hogy meglátogassa Colette-et.

2. fejezet

Javában készülődött még, éppen akkor, amikor kezdte volna benedvesíteni a borotvaecsetet, elhatározta, hogy telefonál. Még azt a fáradságot sem vette, hogy legalább a házikabátját felvegye; úgy, ahogy volt, még mindig pizsamában, leült az ebédlőben a saját foteljébe, közel az ablakhoz, és miközben a kapcsolásra várt, a kéményekből lassan felemelkedő füstöt bámulta.

A készülék túloldalán, az Orfevres rakparton, az ő csengetése másként szólt, mint a többi, ennek a csengetésnek egyáltalán nem olyan hangja volt, mint a többinek; szinte maga előtt látta a nagy, elhagyatott folyosókat, az üres irodák nyitott ajtaját, s a telefonközpontost, aki hívja Lucas-t, és azt mondja neki:

– A főnök!

Egy kicsit úgy érezte magát, mint a felesége egyik barátnője, aki számára a boldogság netovábbja az – és amit majdnem mindennap meg is enged magának –, hogy a délelőttöt az ágyban tölti, zárt ablakok és függöny mögött, egyetlen éjjeli lámpa enyhe fényében, s vaktában egyik barátnőjét a másik után hívogatja telefonon.

„– Hogyan, már tíz óra, milyen kint az idő? Jártatok már kint? Bevásároltatok már?”

Ez a hölgy ilyenformán a vonal túlsó oldalán a kinti mozgás visszhangját keresi, miközben egyre nagyobb gyönyörűséggel merül el az ágya melegébe.

– Főnök, maga az?

Maigret-nek kedve támadt megkérdezni Lucas-t, a ma reggeli ügyeletest, hogy mit csinálnak, és hogy fest a ház ezen a reggelen.

– Semmi újság? Nincs sok munka?

– Majdnem semmi. Folyó ügyek...

– Szükségem lenne néhány információra. Gondolom, telefonon is hozzájuk juthatsz. Mindenekelőtt kellene nekem azoknak az elítélteknek a listája, akiket az elmúlt két, mondjuk három hónapban bocsátottak szabadon..

– Melyik börtönből?

– Az összesből. Csak azokkal foglalkozz, akik már legalább öt évet lehúztak. Próbáld megtudni, van-e olyan köztük, aki életének egy szakaszában a Richard Lenoir körúton lakott. Hallasz?

– Jegyzem.

Lucas minden bizonnyal elképedt, de ennek semmi jelét nem adta.

– Más. Meg kellene találni egy bizonyos Paul Martint, egy szeszkazán hajléktalant, aki elég gyakran csavarog a Bastille negyedben. Ne tartóztassátok le. Ne molesztáljátok. Azt tudd meg, hol töltötte a szentestét meg az éjszakát. A rendőrkapitányságok tudnak majd segíteni.

A már említett telefonos barátnővel ellentétben azonban őt tulajdonképpen nagyon zavarta, hogy még mindig otthon volt, és pizsamában, borotvátlanul ül a kedvenc foteljában, s a jól megszokott és mozdulatlan környéket nézegetheti, ahol csupán csak a kémények füstölögnek, míg a vonal túlsó végén a derék Lucas már reggel hat óta szolgálatban van, és valószínűleg már a szendvicseit is kicsomagolta.

– De ez még nem minden, öregem. Hívd fel Bergeracot. A Bordeaux Szállóban van egy kereskedelmi utazó, bizonyos Jean Martin. Nem! Jean! Nem ugyanaz. Az öccse. Tudni akarom, hogy a tegnapi nap folyamán vagy az éjszaka nem kapott-e telefonhívást vagy táviratot Párizsból. Kérdéses az is, hogy hol töltötte az estét. Szavamra, ez minden.

– Visszahívjam?

– Most ne. El kell mennem. Majd én hívlak.

– Valami történt arrafelé?

– Még nem tudom. Lehetséges.

Miután ismét bevette magát a fürdőszobába, Madame Maigret is odament, és mindaddig ott beszélgetett vele, amíg fel nem öltözött. Maigret egyébként a kémények miatt nem vette fel a felöltőjét. A jól fűtött családi otthonokból, az ablakok mögül nézegetve ugyanis a kéményeket látva, amint a füst hosszan szétterjed a levegőben, az ember csak arra tud gondolni, mennyire kellemetlen lesz majd az az idő, amit el kell töltenie olyan lakásokban, amelyekbe egyáltalán nem úgy hívják be, hogy tessék, csak hegyezze magát kényelembe. Ezért most valahogy jobban esett neki felöltő-nélkül átmenni a szomszédba, hogy csak a kalap volt a fején.

Éppolyan öreg volt ez a ház is, mint az övék, s különösen ezen a szürke decemberi reggelen látszott annak. Maigret nem állt meg a házmesternél, aki viszont jól megnézte, amint kissé bosszúsan továbbhalad, majd felment a lépcsőn, s mögötte az ajtók zajtalanul résnyire nyíltak, hallotta a papucsos lépteket, a suttogásokat.

Doncoeur kisasszony, aki bizonyára az ablakból leste őt, már a folyosó végén várta, szorongva s egyszersmind izgatottan, akárha egy szerelmes légyottról lenne szó.

– Erre, Maigret úr. A fiatalasszony már jó ideje elment.

Maigret összehúzta a szemöldökét, és ezt az idős hölgy észre is vette.

– Mondtam neki, hogy ön idejön, jobban tenné tehát, ha itthon maradna, de azt felelte erre, hogy tegnap nem tudta befejezni a bevásárlását, és később már nem találná nyitva az üzletet. Fáradjon be.

Doncoeur kisasszony kicsi, homályos, de tiszta és rendes ebédlőbe vezette.

– Megint én vigyázok a kislányra. Colette nagyon örül, hogy láthatja, mert én beszéltem ám önről neki! Csak fél, hogy elveszi tőle a babáját.

– Madame Martin mikor határozta el, hogy elmegy?

– Rögtön azután, hogy visszajöttünk. Nyomban öltözködni kezdett.

– Teljesen felöltözött?

– Nem értem, mit akar ezzel mondani.

– Felteszem, ha csak a közelbe megy vásárolni, nem ugyanúgy öltözik fel, mint ha a városba megy.

– Nagyon szépen felöltözött, kalapot és kesztyűt is vett. Magával vitte a bevásárlótáskáját is.

Még mielőtt Colette-tel foglalkozott volna, Maigret belépett a konyhába, ahol még szanaszét heverték a reggeli maradványai.

– Madame Martin evett valamit, mielőtt eljöttek hozzám?

– Nem. Nem volt. rá idő.

– Azután sem evett?

– Azután sem. Éppen csak egy csésze feketekávét készített magának. Colette-nek én adtam reggelit, mialatt Madame Martin öltözködött.

Az udvarra nyíló ablaknál egy üveges szekrény volt, amit Maigret gondosan megvizsgált, s amelyben látott hideg sültet, vajat, tojást és zöldségeket. A konyhai kredencen látott két szegetlen kenyeret is. Az öreg hölgy szerint Colette kiflit evett kakaóval.

– Jól ismeri ön Madame Martint?

– Hát ő a szomszédom, ugye? Persze, mióta Colette az ágyat nyomja, azóta még többet látom, hisz gyakran megkér, nézzek rá a kislányra, amikor elmegy.

– Sokszor megy el hazulról?

– Elég kevésszer. Éppen csak bevásárolni.

Valami meglepte, amikor belépett, amit megpróbált meghatározni, valami, ami benne volt a levegőben, a bútorok

elrendezésében, az egész lakást uraló rendben és illatban. Doncoeur kisasszonyra tekintve aztán megtalálta, vagy legalábbis megtalálni vélte azt, amit keresett.

Azt már tudta, hogy Martin már a házassága előtt is ebben a lakásban lakott. De még most is, annak ellenére, hogy már öt éve már Madame Martin is itt lakik, ez a lakás egy agglegény lakása. Zavarában rámutatott az étkezőben lévő két kinagyított portréra, a kandalló két oldalán.

– Kik ezek?

– Martin úr édesapja és édesanyja.

– Madame Martin szüleiről nincsenek fotók?

– Soha nem hallottam beszélni róluk. Azt hiszem, ő árván nőtt fel.

Még a hálószoza is híján volt mindenfajta melegségnek és nőiességnek. Kinyitott egy akasztós szekrényt, s a gondosan elrendezett férfiruhák mellett szolid női ruhákat, főleg kosztümöket látott. A fiókokat ugyan nem volt mersze kinyitni, de biztos volt benne, hogy azokban sincs semmiféle műtyűr vagy olyan értéktelen csecsebecse, amit az asszonyok össze szoktak gyűjteni.

– Doncoeur kisasszony! – szólt egy nyugodt hangocska.

– Menjünk, nézzük meg Colette-et – döntött Maigret.

A gyermek szobája ugyanolyan üres, mondhatni csupasz volt, s a számára túlságosan is nagy ágyban egy komoly arcú, kérdő tekintetű, ám bizalommal teli kislány várta őt.

– Ön a rendőrfelügyelő bácsi, uram?

– Én vagyok, kicsim. Ne félj.

– Nem félek. Lorraine mama nem jött még haza?

Az elnevezés távolságtartó jellege meglepte. Hát Martinék mégsem fogadták örökbe az unokahúgukat?

Mert hiszen a gyermek nem azt mondta röviden, *mama*, hanem azt, hogy *Lorraine mama*.

– A bácsi is azt hiszi, a Téalapó volt az, aki engem az éjjel meglátogatott?

– Egészen biztos vagyok benne.

– Lorraine mama nem hiszi. Soha nem hisz el nekem semmit.

A kislány arcocskája kissé gyűrött voltba szemei viszont elevenek, tekintete kitartó, és a gipsz, amely az egyik lábát combtőig beborította, valóságos kis hegyet alkotott a takaró alatt.

Doncoeur kisasszony az ajtóban maradt, s azzal a szándékkal, hogy a kislányt egyedül hagyja a felügyelővel, bejelentette:

– Gyorsan hazaugrom, és megnézem, nem ég-e oda valami a tűzhelyen.

Maigret leült az ágy mellé, de nem tudta, mint fogjon hozzá. Az igazat megvallva, azt sem tudta, milyen kérdéseket tehetne fel.

– Nagyon szereted Loraine mamát?

– Igen.

A kislány engedelmesen, lelkesedés és habozás nélkül válaszolt.

– Szereted a papát is?

– Melyiket? Mert, tetszik tudni, nekem két papám van, Paul papa és Jean papa.

– Régen nem láttad már Paul papát?

– Nem is. Tudom. Talán pár hete. Megígérte, hogy hoz karácsonyra valami játékot, de még nem jött el. Biztosan beteg.

– Gyakran beteg?

– Gyakran, igen, S amikor beteg, akkor nem jön látogatóba.

– És Jean papa?

– Most elutazott, de az újévre vissza fog jönni. Lehet, hogy Párizsba kap kinevezést, és akkor nem kell neki többé elutazni. Akkor ő is, én is nagyon elégedettek leszünk.

– Amióta az ágyat nyomod, sok barátod jött el meglátogatni?

– Milyen barátokra tetszik gondolni? A lányok, az iskolatársaim, nem tudják, hol lakom. De ha tudják, akkor sem szabad nekik egyedül eljönni.

– És Loraine mama meg a papád barátai?

– Soha senki nem jön.

– Soha? Biztos vagy benne?

– Csak a gáz- vagy villanyszerelők. Hallom őket, mert az ajtó majdnem mindig nyitva van. Ismerem is őket. De csak kétszer jött ide valaki.

– Ez már régen volt?

– Először pontosan a balesetem utáni napon. Azért emlékszem ennyire pontosan, mert az orvos éppen akkor ment el.

– És ki volt az?

– Nem láttam. Csak hallottam, kopogott a másik ajtón, és Loraine mama azonnal becsukta a szobám ajtaját. Elég sokáig halkán beszélgettek. Aztán Loraine mama azt mondta nekem, hogy ez az ember valami biztosítással jött őt zavarni. Nem tudom, ki lehetett az.

– És aztán még visszajött?

– Igen, öt vagy hat nappal ezelőtt. Éppen beesteledett, le volt oltva a szobámban a villany. Még nem aludtam. Hallottam, amint kopog valaki, aztán azt is, hogy halkán beszélgetnek, úgy, mint az

előző alkalommal. Teljesen biztos vagyok abban, hogy nem Doncoeur kisasszony volt, aki néha átjön esténként, hogy Loraine mama ne legyen egyedül. Később az az érzésem támadt, valamiért veszekszenek, és félni kezdtem egyedül, ezért kiáltottam, mire Loraine mama be is jött, és akkor mondta, hogy megint az a biztosító volt itt, de aludjak már el.

– Az az ember sokáig maradt itt?

– Már nem tudom. Azt hiszem, közben elaludtam.

– Egyszer sem láttad azt a valakit?

– Nem. De megismerném a hangját.

– Annak ellenére, hogy halkán beszélt?

– Igen. Mivel csendesen beszélt, ez olyan volt, mintha egy nagy dongó döngicsélt volna. Nálam maradhat a baba, igaz? Loraine mama vett nekem két doboz bonbont és egy kis varrókészletet. Ő is vett nekem már babát, de sokkal kisebbet, mint a Télapó, mert Loraine mama nem gazdag. Ma reggel, mielőtt elment, megmutatta nekem a babát, aztán visszatette a dobozába, mert nekem úgyis itt van ez a nagy, és a másokra nincs szükségem. Az üzlet majd vissza fogja venni.

Bár a lakás túl volt fűtve, s a keskeny szobákban még elég levegő sem volt, Maigret megborzongott. Maga az épület tulajdonképpen hasonlít az övéhez, ahhoz ott szemben. Mégis miért van az, hogy ebben a házban a világ annyival kisebbnek és silányabbnak tűnik?

Odahajolt, ahol a két deszkát felemelték, de nem látott semmi egyebet, csak egy poros, enyhén nyirkos üreget; minden padló alatt ilyen üreg van. A néhány látható karcolás azonban arra mutatott, hogy valószínűleg ollót vagy más feszítőeszközt használtak.

Megvizsgálta az ajtót is, és ott is talált nyomokat. Ez bizony amatőr munka, ráadásul ügyes amatőr munka volt.

– A Télapó nem haragudott, amikor meglátta, hogy figyeled?

– A nem, uram. Azzal volt elfoglalva, hogy nyílást vágjon a padlóban, mert meg akarta látogatni azt a kisfiút a másodikon.

– Nem mondott semmit neked?

– Azt hiszem, mosolygott, de ez nem biztos. A szakálla, tudja. Nem lehetett jól látni. De abban biztos vagyok, hogy egyik ujját a szájára tette, hogy figyelmeztessen: a nagyoknak, a felnőtteknek nem szabad vele találkozniuk. Tetszett már őt látni?

– Nagyon régen.

– Amikor kisgyerekeknek tetszett lenni?

Lépteket hallott a folyosóról. Kinyílt az ajtó. Madame Martin volt az, szürke kosztümben, szatyorral a kezében, kis bézs kalappal a fején. Láthatóan fázott. Arca ugyan sápadt volt, de bizonyára nagyon sietett, gyorsan jöhetett föl a lépcsőn, mert két piros folt ütött ki a szeme alatt, és nagyon szaporán lélegzett.

El sem mosolyodott, amint megkérdezte Maigret-től:

– Jól viselkedett?

Azután, kibújva a kosztümkabátjából:

– Igazán sajnálom, hogy megvárakoztattam. El kellett mennem még néhány apróságért, mert később az üzleteket bezárják.

– Nem találkozott senkivel?

– Mit akar ezzel mondani?

– Semmit. Csak azon gondolkozom; hogy nem próbált-e meg valaki beszélni önnel.

Madame Martinnak elég ideje volt ahhoz, hogy akár jóval messzebbre is menjen, mint az Amelot vagy a Chemin Vert utca, ahol a városrész üzleteinek többsége található. Ráadásul taxit is foghatott, vagy metróra is ülhetett, és így Párizs majdnem minden részére eljuthatott.

Az egész házban továbbra is leskelődtek a lakók, majd Doncoeur kisasszony jött kérdezni, nincs-e rá szükség. Madame Martin bizonyosan nemet mondott volna, de ezúttal Maigret válaszolt:

– Azt szeretném, ha itt maradna a kislánnyal, amíg én kimegyek a konyhába.

A kisasszony megértette, hogy a felügyelő arra kéri: kösse le a gyermek figyelmét, mialatt ő Madame Martinnal beszél. Ezt persze a fiatalabb nőnek is tudomásul kellett vennie, de rajta semmi meglepetés nem látszott.

– Fáradjon ide, kérem. Megengedi, hogy lerakodjak?

Lerakta a vásárolt holmit a konyhában, aztán levette a kalapját, és halványszőke haját egy kissé felborzolta. Miután az ajtó is bezárult mögötte, Madame Martin ezzel kezdte:

– Doncoeur kisasszony nagyon izgatott. Micsoda esemény ez egy ilyen öreglánynak, nem igaz? Különösen egy olyan vénkisasszonynak, aki régóta gyűjti az újságcikkeket egy bizonyos felügyelőről, és most ezt a felügyelőt végre a saját házában tudhatja! Megengedi?

Ezüst tárcájából cigarettát vett elő, megnyomkodta a végét, és öngyújtóval rágyújtott. Talán éppen ez a mozdulat volt az, amely Maigret-t a következő kérdésre ösztönözte.

– Ön nem jár el dolgozni, Madame Martin?

– Nehéz lenne dolgozni, ellátni a háztartást meg a kislányt is, annak ellenére, hogy iskolába jár. Egyébként a féljem nem enged dolgozni.

– Mielőtt őt megismerte, járt dolgozni?

– Természetesen. El kellett tartanom magam. Nem ülne le?

Maigret rusztikus, fonott szalmából készült fotelbe ült, mialatt az asszony az asztal szélének támaszkodva állva maradt.

– Azelőtt gépíró volt?

– Igen, az voltam.

– Sokáig?

– Elég hosszú időn keresztül.

– Akkor is, amikor Martin úrral megismerkedett? Bocsásson meg ezért a kérdésért.

– Ez az ön munkája.

– Önök öt éve házasodtak össze. Abban az időben hol dolgozott? Egy pillanat. Megkérdezhetem az életkorát?

– Harminchárom éves vagyok. Akkor huszonnyolc voltam, és Lorilleux úrnál dolgoztam, a Palais Royalban.

– Titkárnóként?

– Lorilleux úr egy ékszerüzletet tartott fenn, pontosabban egy szuvenir- és régi pénzérme-kereskedést. Nyilván ismeri ezeket a régi üzleteket a Palais Royalban. Én egyszerre voltam eladó, titkárnő és könyvelő. Én voltam az is, aki Lorilleux úr távollétében az üzletet vezette.

– Lorilleux nős volt?

– Igen, és három gyermek apja.

– És ön azért jött el tőle, mert feleségül ment Martin úrhoz?

– Nem egészen. Jean nem szerette, hogy folytatom a munkát, de akkor még nem engedhettük meg magunknak, hogy egy fizetésből éljünk, és nekem tényleg jó állásom volt. Az első hónapokban meg is tartottam.

– És aztán?

– Aztán egy nagyon egyszerű és váratlan dolog történt. Egyik reggel, kilenc órakor, ahogy szoktam, megjelentem az üzlet ajtajánál, de zárva találtam. Vártam, mert azt hittem, Lorilleux úr valami miatt késik.

– Ő másutt lakott?

– A családjával a Mazarine utcában lakott. Fél tízkor már nyugtalan voltam.

– Csak nem halt meg?

– Nem. Telefonáltam a feleségének, aki elmondta, hogy férje nyolc órakor, ahogy szokta, elment hazulról.

– Honnan telefonált?

– Az üzlettel szomszédos kesztyűstől. A délelőtt azzal telt, hogy vártam. Majd a felesége is megjött. Együtt mentünk a rendőrkapitányságra, ahol, mellesleg szólva, nem valami tragikusan fogták föl a dolgot. Beérték azzal, hogy kikérdezték a feleségét, nem volt-e szívbeteg, nem volt-e valakivel viszonya stb. Lorilleux urat soha többé nem láttuk viszont, hírt sem kaptunk felőle. Az asszony később az üzlet teljes árukészletét eladta, a férjem pedig ragaszkodott hozzá, hogy többé ne menjek dolgozni.

– Ez hány évvel volt a házasságkötésük után?

– Négy hónappal.

– A férje már akkor is az ország délnyugati részén utazgatott?

– Ugyanazon az üzleti úton járt, mint most.

– A férje az ön főnöke eltűnésének pillanatában Párizsban tartózkodott?

– Nem. Nem hiszem.

– A rendőrség nem vizsgálta meg a helyiségeket?

– Minden rendben volt, pontosan úgy, mint előző este. Semmi nem tűnt el.

– Tud arról, mi lett Madame Lorilleux-vel?

– Egy ideig abból a pénzből élt, amit az árukészletért kapott. A gyerekei valószínűleg már nagyok, és mostanra biztosan már meg is házasodtak. Az asszonynak van egy kis rövidáruüzlete, nem messze innen, a Pas-de-la-Mule utcában.

– Kapcsolatban maradt vele?

– Egyszer úgy adódott, hogy bementem az üzletébe. Ez akkor történt, amikor megtudtam, hogy rövidáruval foglalkozik. Első pillanatban nem ismertem meg.

– Ennek mennyi ideje?

– Nem tudom. Körülbelül hat hónapja.

– Van neki telefonja?

– Nem tudom. Miért?

– Milyen ember volt Lorilleux?

– Úgy érti, hogy kinézetre?

– Elsősorban kinézetre.

– Testes ember volt, magasabb, mint ön, és szélesebb is. Kövér volt, de puhány kövér, érti, ugye, mit akarok mondani. A külseje sem volt valami ápolat.

– Milyen korú volt?

– Olyan ötvenes. Pontosán nem tudom. Kis vágott bajuszt viselt, s a ruhái mindig túl nagyok voltak neki.

– Jól ismerte a szokásait?

– Az üzletbe minden reggel gyalog jött, csaknem negyedórával előttem érkezett; amikor beléptem, mindig éppen akkor fejezte be az aznapi posta átnézését. Nem beszélt sokat. Inkább szomorú ember benyomását keltette. Napjainak nagy részét a hátsó kis irodájában töltötte.

– Nőkkel nem voltak kalandjai?

– Amennyire én tudom, nem.

– Önnek nem udvarolt?

Az asszony szárazon ejtette ki a szót:

– Nem!

– Sokra tartotta önt?

– Azt hiszem, értékes segítség voltam a számára.

– A férje találkozott személyesen vele?

– Soha. Jean néha megvárta engem az üzlet kijáratánál, de mindig megtartott egy bizonyos távolságot. Ez minden, amit tudni akar?

Türelmetlenség, talán egy csipetnyi harag is volt a hangjában.

– Szeretném megjegyezni, Madame Martin, hogy ön volt az, aki hozzám fordult kérésével...

– Igen, mert az az ostoba vénlány kapva kapott az alkalmon, hogy önt végre közelebbről láthatja, ezért engem a szó szoros értelmében elvonszolt önhöz.

– Ugye, nem kedveli Doncoeur kisasszonyt?

– Nem szeretem azokat az embereket, akik olyasmibe ártják magukat, ami nem tartozik rájuk.

– S ez rá is vonatkozik?

– Amint azt ön is tudja, magunkhoz vettük a sógorom kislányát, és higgye el nekem, mindent megteszek érte, amit tudok, úgy bánok vele, ahogy a saját lányommal bánnék...

Még egy megérzés, valami homályos és összefüggéstelen dolog: bár Maigret jól megnézte az asszonyt, aki itt volt vele szemben, s aki újabb cigarettára gyűjtött, de sehogy nem volt képes egy anyát látni benne.

– Szóval, ez a vénkisasszony azzal az ürüggyel, hogy segítségemre van, szünet nélkül a lakásom körül ólálkodik. Ha én néhány percre elmegyek, ott találom őt a folyosón, amint mézesmázos arccal azt mondja:

„– Csak nem hagyja Colette-t egyedül, Madame Martin? Engedje meg, hogy bemenjek hozzá!”

Felteszem magamnak a kérdést, hogy amikor nem vagyok ott, vajon nem azzal szórakozik-e, hogy a fiókjaimban kutat.

– Mégis elviseli őt.

– Mert muszáj. Colette ragaszkodik hozzá, különösen amióta ágyhoz van kötve. A féljem is nagyon kedveli, mert amikor még nőtlen volt, bejárt hozzá és törődött vele.

– Visszavitte már azt a babát, amit karácsonyra vett Colette-nek?

A nő összehúzta a szemöldökét, és a szomszéd szoba ajtajára meredt.

– Úgy látom, jól kifaggatta a kislányt. Nem, még nem vittem vissza, nagyon egyszerű oknál fogva. Egy nagy áruházból való ugyanis, és a nagy áruházak ma zárva tartanak. Óhajtja netán a saját szemével is látni?

Az asszony kihívásnak szánta ezt, de – várakozásával ellentétben – a felügyelő hagyta, hogy megmutassa, majd alaposan megvizsgálta a kartondobozt, amelyen még rajta volt a baba nagyon alacsony árát jelző cédula is.

– Megkérdezhetem, hogy hová ment ma reggel?

– Vásárolni.

– A Chemin Vert utcára? Az Amelot utcára?

– A Chemin Vert utcára és az Amelot utcára.

– Anélkül, hogy indiszkrét lennék, megkérdezhetem, mit vásárolt?

Az asszony dühösen befordult a konyhába, és megragadta a bevásárlótáskát, amit majdnem az ebédlőasztalig dobott.

– Hát nézze meg ezt is a saját szemével!

Három doboz szardínia, sonka, vaj, kevés krumpli és egy fej saláta volt benne.

Az asszony keményen és mozdulatlanul, minden remegés nélkül, inkább gonoszsággal, mint aggodalommal telve nézett a felügyelőre.

– Óhajt még valamit kérdezni tőlem?

– Meg szeretném tudni az ön biztosítási ügynökének a nevét.

A nő nyilván nem értette meg rögtön, hogy miről van szó. Kutatni kezdett az emlékezetében.

– Az én ügynököm...

– A biztosítási, igen. Az, aki meglátogatta.

– Ó, bocsánat! Elfelejtettem. Ez azért volt, mert ön az én ügynökömről beszélt, mintha nekem tényleg lennének saját ügyeim. Nyilván Colette mesélt önnek. Valóban két ízben is jött valaki, az a fajta, aki bekopog minden ajtón, és aki miatt az ember a világon mindent megtesz, csak megszabaduljon tőle. Először azt hittem, porszívókat árul. De nem, életbiztosításról volt szó.

- Hosszú ideig maradt?
 - Annyi ideig, ameddig megérttettem vele, nincs kedvem semmiféle kötvényt aláírni sem a saját, sem pedig a férjem rovására.
 - Melyik társaságot képviselte?
 - Mondta, de elfelejtettem. Egy név, amelyben benne volt a „Kölcsönös” szó...
 - Visszatért, hogy megkössék a szerződést?
 - Nyilván.
 - Colette mikor szokott elaludni?
 - A villanyt általában fél nyolckor szoktam eloltani, de ő még gyakran egy ideig félhangosan kis történeteket mesél magának.
 - Ezek szerint a biztosítási ügynök a második alkalommal este fél nyolc után látogatta meg?
- Az asszony már érezte a csapdát.
- Lehetséges. Valóban, éppen mosogattam.
 - Beengedte őt?
 - A félig nyitott ajtóba tette a lábát.
 - Felkereste a ház többi lakóját is?
 - Semmit nem tudok. Feltételezem, hogy ön majd kideríti. Csak azért, mert egy kislány látta vagy látni vélte a Téalapót, már félórája faggat itt engem, mintha valami bűnt követtem volna el. Ha a férjem itt lenne...
 - Tényleg, a férjének van életbiztosítása?
 - Azt hiszem, igen. Biztosan van.
- A felügyelő az ajtó felé indult, felvette a székre letett kalapját, de Madame Martin meglepetten felkiáltott:
- Ez minden?
 - Ez minden. Abban az esetben, ha a sógora eljönne önöket meglátogatni, mint ahogy ezt, úgy tűnik, a kislányának megígérte, hálás lennék, ha értesítene, vagy átküldené őt. Jelenleg azonban szeretnék még Doncoeur kisasszonnyal is váltani néhány szót.
- Az öreg hölgy követte őt a folyosón, aztán előrelépett, hogy kinyissa zárdaszagú lakásának az ajtaját.
- Fáradjon be, felügyelő úr. Remélem, nincs nagy rendetlenség.
- A lakásban sem macskát, sem kiskutyát, sem madarakat nem lehetett látni, a bútorokon meg a kandallón sem voltak kis terítők vagy más csecsebecsék.
- Régen itt lakik a házban, Doncoeur kisasszony?
 - Huszonöt éve, felügyelő úr. Egyike vagyok a legrégebbi lakóknak, és emlékszem, amikor én itt berendezkedtem, önök

már ott laktak szemben, és arra is emlékszem, hogy önnek akkor hosszú bajusza volt. .

– Ki lakott a szomszéd lakásban, mielőtt Martin úr beköltözött volna?

– Egy mérnök az Út- és Hídépítő Vállalattól. Nem emlékszem már a nevére, de meg tudom találni. A feleségével lakott itt, és a lányával, aki süketnéma volt. Bizony, nagyon szomorú az ilyesmi. Elmentek Párizsból, és vidéken telepedtek le, Poitouban, ha nem tévedek. Az öregúr mostanra bizonyára meghalt, mert már akkor nyugdíjas korú volt.

– Az utóbbi időben önnel is előfordult, hogy megkereste egy biztosítási ügynök?

– Mostanában? Nem. Legutóbb két éve csengetett az ajtómon.

– Nem kedveli Madame Martint?

– Miért?

– Azt kérdezem, hogy kedveli-e vagy nem kedveli Madame Martint?

– Ami azt illeti, ha lenne egy fiam...

– Folytassa!

– Ha lenne egy fiam, nem örülnék neki, ha ő lenne a menyem. Különösképpen azért nem, mert Martin úr annyira szelíd és annyira kedves ember!

– Arra gondol, hogy nem boldog vele?

– Én ezt nem mondom. Semmit nem hányhatok különösen a szemére. Neki is megvan a maga stílusa, és joga van hozzá, nem igaz?

– Milyen az ő stílusa?

– Nem tudom. De ön is látta. És ön sokkal jobban kiismeri magát ezekben a dolgokban, mint én. Madame Martin egyáltalán nem olyan, mint más asszony. Nézze! Azt még csak megérteném, hogy az életére soha nem panaszkodik. A kislányt megfelelően és rendesen neveli, ez is igaz. De soha egyetlenegy gyengéd szót nem mondana neki, s amikor én megpróbálok tündérmeséket mondani, érzem, hogy ez türelmetlenné teszi. Biztos vagyok benne, hogy a kislánynak azt mondta, hogy nincs is Téalapó. Még az a szerencse, hogy Colette nem hitte el.

– A kislány sem szereti őt?

– Engedelmeskedik neki, és igyekszik a kedvére tenni. Azt hiszem azonban, mindig nagyon örül, ha egyedül hagyja.

– Madame Martin sokszor elmegy hazulról?

– Nem sokszor. Ezt nem lehet ezt a szemére vetni. Nem is tudom, hogyan fogalmazzam meg. Az embernek az az érzése, hogy

ő csak a maga életét éli, ért engem? Nem törődik másokkal. De még saját magáról sem beszél. Korrekt, mindig korrekt, sőt túlságosan is az. Neki egy hivatalban kellene leélnie az életét, számokkal foglalkozni, vagy felügyelni a beosztottakra.

– Ez a véleménye a többi lakónak is?

– Ő szinte nincs is jelen a házban! Részéről csak annyi az egész, hogy egy határozatlan „jó napot!”-tal köszön az embereknek, ha beléjük botlik a lépcsőházban. Végeredményben őt alig ismerik, és azt is inkább azóta, amióta Colette itt van, mert az embereket mindig jobban érdekli egy gyermek.

– Találkozott már a sógorával?

– A folyosón. De még soha nem beszéltem vele. Ez az ember lehajtott fejjel jár, mint aki szégyelli magát, és annak ellenére, hogy idejövetelekor nyilván nagy gonddal keféli ki a ruháit, folyton az az érzésem, hogy felöltözve szokott aludni. Pedig nem hiszem, hogy ilyen lenne, Maigret úr. Nem az a fajta ember. Lehet, persze, hogy ilyenkor nagyon részeg.

Lefelé menet Maigret még megállt a házmesterfülkénél is, ahol egész nap égetni kellett a villanyt. Már majdnem dél volt, amikor átvágott a körúton, közben szinte mindegyik függöny elmozdult a házban, ahonnan kijött. A saját ablakában is leste őt Madame Maigret, hogy megtudja, felteheti-e melegedni a csirkét. Intett neki letről, egy kis kézmozdulattal, és majdnem kinyújtotta a nyelvét, hogy elkapjon legalább egyet azokból a csöpp jégdarabkákból, amelyek a levegőben lebegtek, és amelyek oly jellegtelen ízére még mindig emlékezett.

3. fejezet

– Azon gondolkodom, hogy vajon boldog-e az a kislány, sóhajtott fel Madame Maigret, amint felállt az asztaltól, hogy kávé után nézzen.

Jól látta, hogy férje nem is hallja őt. Hátrtolta a székét, megtömte a pipáját, s a kályhát figyelte, amint lágyan duruzsolt, a szabályos kis lángokat nézte, amelyek körbenyaldosták a kályha csillámablakát.

Az asszony, mintegy a saját megnyugtatóására, még hozzátette:

– Nem hiszem, hogy az a gyerek annál a nőnél boldog lehet.

Maigret bizonytalanul rámosolygott, mint aki nem is tudja, mit mond a felesége, és visszasüllyedt a szalamandra-merengésbe. Legalább tíz ehhez hasonló kályha volt a házban, ugyanezzel a duruzsoló hanggal, és tíz ebédlő, amelyeknek ugyanez a vasárnapi illata volt. Kétséggel ugyanígy volt ez a szemközti házban is. Minden egyes méhsejt hangfogóval élte a maga lusta életét, bor és sütemény mellett, likőrös palackkal az asztalon, amit már elővettek a pohárszékből, miközben az ablak a napsugarakat nélkülöző nappal szürke és nyers fényt átengedi.

Talán ez volt az, ami akarata ellenére reggel óta zavarja Maigret-t. Tíz esetből kilencben maga a nyomozás, mármint az igazi nyomozás az, ami szinte egyik óráról a másikra merőben új milióbe helyezi őt, és olyan világból való emberekkel készleti viaskodásra, melyet nem vagy alig ismer, ő mégis mindenről, még egy tőle idegen társadalmi osztály legapróbb szokásairól, sőt még a legkisebb izommozgásairól is tudomást szerez.

Ez az eset azonban számára nem is volt ügy, mert hivatalosan semmivel sem bízták meg, ez a dolog tényleg egészen más volt. Először is, ami történt, egy hozzá közeli világban történt, egy olyan házban, amely éppenséggel a sajátja is lehetett volna.

Martinék lakhattak volna éppen az ő emeletükön is, és akkor minden bizonnyal Madame Maigret őrizte volna Colette-et, mialatt a nagynénje távol van. A felettük levő emeleten is lakott egy vénkisasszony, aki kövérebb és sápadtabb kiadásban akár Doncoeur kisasszony mása is lehetett volna. Á Martin mama és Martin papa fényképeit tartalmazó keretekben pedig ugyanígy lehettek volna a Maigret szülők fotói is, s a nagyításokat valószínűleg ugyanaz a cég készíthette volna.

Tényleg ez volt az, ami őt ennyire zavarta? Úgy tűnt neki, számára nagyon hiányzik a visszavonulás útja, és attól is félt,

hogy ebben a helyzetben az embereket és a dolgokat nem tudja a kívülálló szemével nézni.

Az ebéd alatt elmesélte a feleségének, mi mindent intézett reggel óta – finom ünnepi ebéd volt, ami mindig igencsak elnehezíti –, s ezalatt az asszony nem szűnt meg zavarodott képpel átkukucskálni az ablakon át a szemben lévő házba.

– A házmester biztos benne, hogy senkit nem látott kívülről bemenni a házba?

– Egyáltalán nem olyan biztos. Éjfél utáni fél egyig ugyanis ott voltak nála a barátai. Azután lefeküdt; de továbbra is akkora jövés-menés volt a házban, mint amilyen általában karácsony éjszakákon lenni szokott.

– Arra gondolsz, hogy még valami más is történni fog?

Bár ez a *más* csak egy rövid szó volt, őt nagyon felzaklatta. Persze, azt se feledjük el, hogy Madame Martin tulajdonképpen nem önszántából, hanem Doncoeur kisasszony erőltetésére kereste meg őt.

Ha ugyanis ez a szőke nő esetleg korábban kelt volna fel, ha ő lett volna az első, aki felfedezi a babát, és meghallja a Térapó történetét, vajon nem maradt volna-e inkább csendben, és nem parancsolta volna-e meg a kislánynak, hogy hallgasson?

Azután nem ez az asszony volt-e az, aki a legelső alkalmat megragadta, hogy elmenjen hazulról, annak ellenére, hogy egész napra elegendő élelmiszer volt náluk otthon? A nő szórakozottságában még vaját is vásárolt, pedig még jó félkilónyi volt belőle a kredencen.

Felemelkedett, és átült az ablak közelében lévő karosszékébe. Kezébe vette a telefont, és ismét az Orfevres rakpartot hívta.

– Lucas?

– Éppen befejeztem, főnök, megvan a listám az összes olyan börtönlakóról, akit az elmúlt négy hónapban engedtek szabadon. Sokkal kevesebben vannak, mint gondoltuk. Egyetlenegy sem lakott a Richard Lenoir körúton.

Ennek azonban már nem volt többé jelentősége. Maigret csaknem teljesen elvetette ezt a hipotézist. Egyébként sem volt több, mint az elinduláshoz egy hirtelen jött ötlet. Az a feltételezés, hogy valaki, aki régebben a szemközti lakásban lakott, elrejthetett volna oda valami lopásból vagy bűncselekményből származó dolgot.

Szabadlábra kerülve ugyanis teljesen természetes lenne, hogy az illető rögtön odamegy visszaszerezni a szajrét. Akkor viszont

kezdődhetnek a gondok. Colette balesete miatt ugyanis az a szoba a napnak és az éjszakának egyetlen órájában sem üres.

Ezt tudva; talán nem is olyan ostoba ötlet eljátszani a Téalapót, így ugyanis csaknem minden veszély nélkül be lehet jutni az alvó gyermek szobájába.

Ebben az esetben azonban Madame Martin bizonyára habozás nélkül megkeresi. És nem szalad el otthonról ilyen ostoba kifogással.

– Ohajtja-e, hogy minden esetet külön megvizsgáljak?

– Nem. Van valami újság Paul Martinról?

– Nem éppen újság. Legalább négy vagy öt rendőrségen ismerik őt, a Bastille, a városháza és a Saint Michel körút között.

– Tudsz arról is, hogy mit csinált az éjjel?

– Először is elment enni az Üdvhadsereg hajójának a fedélzetére. Minden héten elmegy oda, mindig ugyanazon a napon, mint a törzsvendégek, és azokon az estéken mindig józan. Tegnap egy kissé ünnepibb vacsorát tálaltak fel nekik. Meglehetősen sokat kellett sorban állnia.

– Azután?

– Tizenegy óra körül a Latin negyedben kötött ki, és betért egy éjszakai mulatóba. Nyilván valahogy összeszedett elegendő pénzt ahhoz, hogy inni mehessen, mert reggel négy órakor holtrészegen szedték össze, százméternyire a Maubert tértől. Behozták az őrre. Végig itt volt, délelőtt tizenegyig. Éppen akkor távozott, amikor beszereztem a kért adatokat, és megígérték nekem, hogy idehozzák, mielőtt végeznek vele. Néhány frank maradt csak a zsebében.

– És Bergeracból mi hír?

– Jean Martin elkapta a délutáni első vonatot. Igencsak meglepettnek és nyugtalannak látszott az után a telefonhívás után, amit reggel kapott.

– Csak egy telefonhívást kapott?

– Ma reggel igen. De valaki még tegnap este felhívta őt, éppen akkor, amikor a szállodatulajdonossal együtt vacsorázott.

– Megtudtad, ki hívta?

– A szálloda pénztárosnője szerint, aki a hívást továbbította, férfihang volt. Azt kérdezte, Jean Martin ott van-e. Az asszony elküldött egy felszolgálót, hogy megkeresse, de amikor Martin megérkezett, már senki nem volt a vonal túlsó végén. Ez alaposan elrontotta az estéjét. Voltak ott néhányan, mindannyian kereskedelmi utazók, akik valamilyen összejövetelet szerveztek a város valamelyik mulatójában. Még azt is értésemre adták, hogy

csinos leánykák is voltak velük. Martin is megivott néhány pohárral, akárcsak a többiek, és egész idő alatt a feleségéről és a kislányáról beszélt, mert ő úgy beszél a gyermekről, mint a sajátjáról. Csak hajnali háromig maradt a barátaival. Ez minden, amit tudni akar, főnök?

S egy pillanatnyi szünet után kíváncsian még ezt is hozzátette:

– Talán valami történt a környékükön? Ön még mindig otthon van?

– Ami történt, az tulajdonképpen nem más, mint a Télapó és egy baba története.

– Nahát!

– Várj egy pillanatot! Próbáld még megszerezni a Zenith órák igazgatójának a címét, az Opera sugárúton. Ennek még egy ünnepnapon is megtalálhatónak kell lennie, és ha szerencsénk van, még otthon is kapjuk. Visszahívsz?

– Mihelyt megszereztem az értesülést.

A felesége jött be, és hozott egy pohárka elzászi szilvapálinkát, amiből a nővére küld nekik időnként egy-egy palackkal; rámosolygott, és Maigret egy pillanattal kisértésbe esett, hogy felejtse el ezt a furcsa históriát, és töltsék a délutánt teljes nyugalomban valamelyik moziban.

– Milyen színű a szeme?

Maigret-nek bizonyos erőfeszítésre volt szüksége ahhoz, hogy megértse: a kislányról van szó. Látható azonban, hogy Madame Maigret-t ebben az egész ügyben kizárólag a kislány érdekelte.

– Hitemre, alig tudom megmondani. Az biztos, hogy nem barna. A haja ugyanis szőke.

– Akkor valószínűleg kék.

– Talán. Mindenesetre nagyon világos színű. És a pillantása különlegesen nyugodt.

– Persze, mert nem úgy tekint az emberekre, mint egy gyermek. Nevetett?

– Nem nagyon volt alkalma a nevetésre.

– Egy igazi gyermek mindig talál alkalmat a nevetésre. Elég annyi, hogy biztonságban érezze magát, hogy hagyják a korának megfelelő dolgokra gondolni. Nem szeretem ezt az asszonyt!

– Jobban kedveled Doncoeur kisasszonyt?

– Bár vénlány, biztosra veszem, jobban tud bánni a kislánnyal, mint ez a Madame Martin. Már találkoztam vele az üzletben. Az a fajta nő, aki még külön is ellenőrzi a mérleget, és a pénzürméket darabonként szedegeti elő a pénztárcájából, örökösen gyanakvó tekintettel, mintha az egész világ őt próbálná meg becsapni.

A telefon csöngése félbeszakította ugyan őket, de Madame Maigret-nek azért még volt ideje megismételni:

– Nem szeretem azt a nőt.

Lucas volt az, megadta Arthur Godefroy úrnak, a Zenith órák franciaországi vezérképviselőjének a címét. Godefroy egy nagy villában lakik a Saint Cloudon, és Lucas már arról is megbizonyosodott, hogy otthon van.

– Paul Martin is itt van, főnök.

– Átkísérték hozzád?

– Igen. Azt kérdezi, miért. Válgon, becsukom az ajtót. Jó! Most már nem hallja, amit mondok. Először azt hitte, valami történt a kislányával, és elkezdett sírni. Jelenleg már nyugodt, beletörődött abba, hogy itt van, és irtózatosan másnapos. Mit csináljak vele? Odaküldjem önhöz?

– Van valakid, aki elkísérhetné?

– Torrence éppen most érkezett, és nem is kíván jobbat, mint egy kis friss levegőt szívni, mert azt hiszem, ő is igencsak keményen mulatott az elmúlt éjjel. Nincs szüksége egyéb információkra a továbbiak során?

– De igen. Lépj kapcsolatba a Palais Royal rendőrségével. Körülbelül öt évvel ezelőtt egy bizonyos Lorilleux, akinek ékszer- és régi érem-üzlete volt, eltűnt anélkül, hogy nyomot hagyott volna maga után. Tudni szeretném ennek a históriának minden lehetséges részletét.

Látva a feleségét, aki vele szemben ülve kötögetett, elmosolyodott. Ez a nyomozás kétségkívül a lehető legcsaládiasabb körülmények között zajlik.

– Visszahívjam önt?

– Igen. Nem fogok elmozdulni itthonról.

Öt perccel később a vonal túlsó végén Godefroy úr volt, aki jellegzetes svájci akcentussal beszélt. Amikor Maigret említést tett neki Jean Martinról, a vezérképviselő először megijedt. Azt hitte ugyanis, karácsony napján csak azért zavarhatják, mert a cég régi utazóját valami baleset érte, és rögtön a feltételezése szerint bajba került férfi meleg hangú dicséretébe kezdett.

– Ez egy olyan odaadó és tehetséges fiatalember! Jövő évtől kezdve, azaz két héten belül, aligazgatóvá szeretném kinevezni, hogy magam mellett tarthassam őt Párizsban... Ismeri? Mi az oka annak, hogy karácsonykor kell foglalkoznia vele?

Közben elhallgattatta a gyerekeket a háttérben.

– Bocsásson meg. Az egész család itt van nálam és...

– Mondja meg nekem, Godefroy úr, van-e arról tudomása, hogy valaki mostanában, vagyis az utóbbi napokban, az önök irodájához fordult volna azért, hogy tájékozódjék, merre található éppen Jean Martin?

– Hogyne.

– Volna szíves ezt részletezni is?

– Tegnap reggel valaki felhívta az irodát, és személyesen velem akart beszélni. Az ünnepek miatt azonban én nagyon el voltam foglalva. Valószínűleg az illető mondott egy nevet is, de én elfelejtettem. Azt akarta megtudni, hol érhetné el Jean Martint, mert sürgősen kapcsolatba kellene lépnie vele, és én semmi okot nem láttam arra, hogy eltitkoljam az igazságot. Így megmondtam neki, hogy Bergeracban van, és valószínűleg a Hotel Bordeaux-ban szállt meg.

– Semmi mást nem kérdezett öntől?

– Nem. Azonnal letette a telefont.

– Nagyon köszönöm.

– Bizonyos ön abban, hogy nincs valami rossz ebben a történetben?

És mert a vonal túlsó végéről érkező zajok alapján feltételezhető, hogy a gyerekek türelmetlenül belécsimpaszkodtak telefonáló apjukba, Maigret nem akart tovább alkalmatlankodni, és sietősen elbúcsúzott.

– Hallottad?

– Azt természetesen hallottam, amit te mondtál, de azt nem, amit ő válaszolt.

– Tegnap reggel egy férfi betelefonált az irodájába, hogy megtudja, hol van Jean Martin. Ez kétségtelenül ugyanaz az ember, aki este Bergeracot is felhívta, hogy megbizonyosodjék róla, Martin semmiképpen nem lesz otthon karácsony éjszakáján, a Richard Lenoir körúton.

– És ő lehet az ember az, aki a házban benn is járt?

– Több mint valószínű. De legalábbis bizonyítja, hogy nem Paul Martinról van szó, mert neki nem lett volna szüksége a két telefonhívásra. Ő ugyanis minden további nélkül megtudta volna mindezt a sógornőjétől.

– Te már kezdesz tűzbe jönni. Valld be, nagyon örülsz ennek az esetnek!

És mivel észrevette, hogy Maigret mintha mentséget akarna keresni magának, gyorsan hozzátette:

– De hát ez természetes, drágám! Engem ugyancsak érdekel. Mit gondolsz, mennyi ideig lesz még a kislány lába gipszben?

– Ezt nem kérdeztem meg.

– Szeretném tudni, nem kell-e komplikációtól tartani.

Maigret gondolatait a felesége megint csak új irányba terelte.

– Nem is olyan ostobaság, amit mondasz.

– Mit mondtam?

– Voltaképpen azt, hogy mivel a kislány már két hónapja nyomja az ágyat; minden esélye megvan rá, főként ha valóban nincsenek súlyos komplikációk, hogy ne tartson már soká.

– Kezdetben valószínűleg mankó kell majd neki a járáshoz.

– Nem ez a kérdés. Hanem az, hogy néhány napon, esetleg egy héten belül a kislány elhagyja a szobát. Sétálni is elmehet Madame Martinnel. A terep tehát felszabadul, és bárki könnyen bemehet a lakásba anélkül, hogy Téalapónak kellene álcáznia magát.

Kötés közben Madame Maigret-nek, amint békésen nézte és hallgatta férjét, szüntelenül mozgott a szája. A szemeket számolgatta.

– Először is, a férfit Colette jelenléte kényszerítette rá, hogy cselhez folyamodjék. A kislány végül is már két hónapja állandóan a szobában van. Lehet ugyanennyi ideje annak is, hogy ez a férfi vár. Ha ez a baleset nincs, elképzelhető, hogy akár már három héttel ezelőtt felemeli azokat a padlólapokat.

– Hova akarsz kilyukadni?

– Sehova. Vagyis csak azt mondom, ez a férfi valami miatt már nem tudott tovább várni; valami rákényszerítette, hogy késedelem nélkül cselekedjék.

– Néhány napon belül Martin visszatér.

– Pontosan.

– Vajon mi lehet a padló alatt?

– Lehet-e ott bármi is? Ha ugyanis a látogató semmit nem talált ott, akkor a probléma számára ugyanolyan sürgető marad, mint amilyen tegnap este volt. Tehát újból cselekedni fog.

– Mit?

– Fogalmam sincs.

– Mondd csak, Maigret, nem félted a kislányt? Gondolod, biztonságban van ezzel a nővel?

– Tudnám, ha kiderült volna már, Madame Martin hova ment ma reggel a bevásárlás ürügyén.

Felemelte a telefonkagylót, és megint hívta a Bűnügyi Rendőrséget.

– Még mindig én vagyok, Lucas. Ezúttal arra kérlek, foglalkozz a taxisokkal. Tudni szeretném, hogy ma reggel kilenc óra és fél tíz

között, valahol a Richard Lenoir körút környékén, vettek-e fel utast, és ha igen, hova vitték. Várj! Igen. Én is arra gondolok. Szőke, jó harmincasnak néz ki, inkább karcsú, de erős. Szürke kosztümöt és bézs színű sapkát viselt. Bevásárlótáska volt a kezében. Biztosan nem volt olyan sok kocsi ma reggel az utcákon.

– Martin már önöknél van?

– Még nincs.

– Nemsokára ott lesz. Ami a másikat, Lorilleux-t illeti, a Palais Royal negyedben a kollégák most túrják fel az irattárat. Perceken belül megtudunk mindent, amire kíváncsi.

Ez volt az az időpont, amikor Jean Martin Bergeracban vonatra szállt. A kis Colette nyilván szendergett. A függöny mögött jól ki lehetett venni Doncoeur kisasszony sziluettjét, aki valószínűleg azon törte a fejét, mit csinál Maigret.

Az emberek, főleg a családostok, a gyerekekkel, akik az új játékaikat is lehozták az utcára, kezdtek kiszállingózni a házakból. A mozik előtt is biztosan sokan állnak sorban. Megállt egy taxi a ház előtt. Aztán léptek hallatszottak a lépcsőházból. Madame Maigret ment is ajtót nyitni, még mielőtt megszólalt volna a csengő. Torrence öblös hangja hallatszott:

– Itt van, főnök?

Torrence mellett belépett a szobába egy kortalan férfi is, aki lesütött szemmel megállt a fal mellett.

Maigret elővett két poharat a tálalószekrényből, és szilvapálinkát töltött.

– Egészségére – mondta.

A férfi keze remegett, s habozva félúton megállt, és ráemelte csodálkozó, nyugtalan szemét.

– Az ön egészségére, Martin úr. Kérem, bocsásson meg, hogy idehívtam, de gondoltam, sokkal nyugodtabb lesz, így közelebb a kislányához.

– Nem esett baja?

– Persze hogy nem. Láttam őt ma reggel, aranyosan játszott az új babájával. Te elmehetsz, Torrence. Lucas-nak van valami feladata a számodra.

Madame Maigret a kötésével együtt kiment, és elhelyezkedett a szomszéd szobában, az ágy szélén, tovább számolgatva a szemeket.

– Foglaljon helyet, Martin úr.

A férfi nem itta ki a poharat, csak hozzáérintette a száját, és letette az asztalra, de időről időre nyugtalan pillantásokat vetett felé.

– Ne izgassa fel magát, különösen azért nem, mert ismerem a történetét.

– Ma reggel el akartam jönni meglátogatni a kislányomat – sóhajtotta a férfi. – Megesküdtem magamnak, időben lefekszem és felkelek azért, hogy eljöhessek neki boldog karácsonyt kívánni.

– Én is így tudom:

– Mindig ez van, tudja. Megesküszöm, hogy csupán egyetlen pohárral iszom, éppen csak erőre kapjak...

– Csak egy fivére van, Martin úr?

– Igen. Jean, aki nálam hat évvel fiatalabb. A feleségemmel és a kislánnyal együtt ő az, akit szerettem ezen a világon.

– Nem kedveli a sógornőjét?

A férfi szinte megriadt, és mintha meglepődött, megzavarodott volna.

– Semmi okom rosszat mondani Lorraine-ről.

– Rábízta a gyermekét, nemde?

– Amikor meghalt a feleségem és kezdtem elveszteni a lábam alól a talajt...

– Értem. Vajon boldog itt a kislánya?

– Azt gondolom, igen. Nem panaszkodott soha.

– Soha nem próbált meg változtatni a dolgok menetén?

– Minden este megígérem, véget vetek ennek az életnek, de másnap minden kezdődik előlről. Még orvoshoz is elmentem, aki ellátott tanácsokkal.

– És megfogadta őket?

– Néhány napig. Amikor visszamentem hozzá, nagyon sietett. Azt mondta, nincs ideje foglalkozni velem, és jobban tenném, ha elmennék egy alkoholelvonásra specializálódott klinikára...

Kinyújtotta a kezét a pohár után, habozott, és Maigret, hogy látogatója ne érezze feszélyeztetve magát, szintén kiitta poharát.

– Soha nem történt meg, hogy a sógornőjénél találkozott volna egy férfival?

– Nem. Azt gondolom, ezen a téren semmit nem lehet a szemére vetni.

– Tudja, hogy a fivére hol ismerkedett meg vele?

– Egy kis Beaujolais utcai étteremben, ahol két utazás között Párizsban tartózkodva gyakran étkezett. Ez közel volt az ő irodájához, és ahhoz is, ahol Lorraine dolgozott.

– Hosszú ideig tartott a jegyességük?

– Nem tudom pontosan. Jean két hónapra elment, és amikor visszajött, közölte velem: összeházasodnak.

– Ön volt a fivére esküvői tanúja?

– Igen. Ami Lorraine-t illeti, az ő tanúja az a háztulajdonos volt, akinél lakott. Neki senkije nincs Párizsban. Akkoriban már teljesen árva volt. Valami baj van?...

– Még nem tudom. Mára virradó éjszaka egy férfi járt Colette szobájában Téalapónak öltözve.

– Mit tett vele?

– Adott neki egy babát. Amikor az alvó kislány felriadt, ez a férfi éppen kiemelte a padló két deszkáját.

– Gondolja, hogy megfelelő állapotban vagyok a kislányomat meglátogatni?

– Egy perc múlva igen, ha a szíve ezt súgja önnek. Itt megborotválkozhat, rendbe hozhatja magát. Mondja csak: a fivére elrejtene valamit a padló alá?

– Ő? Soha az életben.

– Még akkor sem, ha valamit a saját felesége elől kellene elrejtene?

– Nem, ő nem dugdos el semmit. Ön nem ismeri őt. Amikor hazajön, mindig elszámol, mintha csak a főnökének számolna el, és a felesége pontosan tudja, mennyi pénz van a zsebében.

– A nő nem féltékeny?

Martin nem válaszolt.

– Nézze, jobb lenne, ha elmondaná nekem, mit gondol. Végül is a lányáról van szó.

– Azt nem hiszem, hogy Lorraine féltékeny lenne, ő csupán érdekember. Legalábbis a feleségem ezt állította róla. Nagyon nem szerette őt.

– Vajon miért?

– Mindig azt mondta, Lorraine-nek túl keskeny a szája, túlságosan is hideg, túlságosan udvarias, mindig védekező pozícióban van. Igaz is: egyszerűen rátette a kezét Jeanra, a körülményei, a bútorai meg a jövője miatt.

– Lorraine szegény volt?

– Soha nem beszélt a családjáról. Mégis valahogy megtudtuk, hogy az apja még akkor meghalt, amikor ő nagyon fiatal volt, és az anyja háztartási alkalmazottként dolgozott.

– Párizsban?

– Valahol a Glaciere negyedben. Ezért van, hogy ő soha nem beszél erről a városrészeiről. A feleségem azt is szokta mondani, ő olyan ember, aki pontosan tudja, mit akar.

– Mit gondol, a sógornője a volt főnöke szeretője volt?

Maigret ismét kitöltött neki egy ujjnyi italt, s ezért a férfi láthatóan hálás is volt, de nem nyúlt a pohárhoz. Nem akarta, hogy a lánya megérezze a leheletén az alkoholszagot.

– Készítettetek önnek egy csésze kávé. A felesége is nyilván ugyanezen a véleményen volt, jól gondolom?

– Honnan tudja? Ne feledje el, igazában nem szeretett rosszat mondani az emberekről. De Loraine személye belőle majdhogynem fizikai undort váltott ki. Amikor találkoznunk kellett a sógornőmmel, mindig könyörögtem a feleségemnek, ne mutassa ki a megvetését vagy az ellenszenvét. Különös erről éppen nekem beszélni önnel, abban a helyzetben, amelyben én vagyok. Vajon rosszat tettem, amikor rábíztam Colette-et? De hát mi mást tehettem volna?

– Még nem válaszolt a Loraine-nel és főnökével kapcsolatos kérdésre.

– Igen. A feleségem azt állította, van körülöttük valami hamis a levegőben, és hogy Lorain csupán női praktikából ment olyan férfihez feleségül, aki ideje nagy részét utazással tölti.

– Tudja, hogy hol lakott a házasságkötése előtt Loraine?

– Abban az utcában, amely a Sebastapol körútra nyílik, jobbra az első, ha a Rivoli utca felől közelítjük meg a körutat. Jól emlékszem rá, mert az esküvő napján oda mentünk érte kocsival.

– Vagyis a Pernelle utcában?

– Úgy van, ez az. Balra a negyedik vagy ötödik ház, egy olyan kis szálló, ahol bútorozott szobákat adtak ki, csendes és nyugodt, ahol főleg olyan emberek laktak, akik azon a környéken is dolgoztak. Jut eszembe, a Chatelet-ből is lakott ott néhány kis színésznő.

– Nem akarna megborotválni, Martin úr?

– Ó, szégyellem magam. Mindenesetre itt, szemben a lányommal...

– Jöjjön velem.

A konyhán át vezette ki a fürdőszobába, hogy elkerüljék azt a szobát, ahol Madame Maigret tartózkodott. Odaadott neki mindent, amire szüksége lehetett, beleértve egy ruhakefét is.

Amikor pedig visszatért az ebédlőbe, Madame Maigret félig kinyitva az ajtót, suttogva megkérdezte tőle:

– Mit csinál most?

– Borotválkozik.

Ismételten a telefon után nyúlt. Még mindig a derék Lucas vette föl a kagylót, akinek karácsony napján annyi munkát adott.

– Te nélkülözhetetlen vagy most az irodában?

– Nem, ha Torrence itt marad. Megvannak az információk, melyeket kért tőlem.

– Egy pillanat. Átszaladsz a Pernelle utcába. Ott találsz egy kis garniszállót, amely valószínűleg még most is működik. Az az érzésem, hogy már láttam, a Sebastopol körút felőli első házak valamelyikében van. Nem tudom, öt év alatt kicserélődtek-e a tulajdonosok. Talán találsz még valakit, aki akkoriban is ott dolgozott. Mindent meg akarok tudni bizonyos Lorraine-ről...

– Miféle Lorraine-ről?

– Pillanat. Erre még nem gondoltam.

A fürdőszoba ajtaján keresztül megkérdezte Martintól a sógornője lány ne vét.

– Boitel! – kiáltotta ki neki.

– Lucas? Egy bizonyos Lorraine Boitelről van szó. A szálló tulajdonosnője volt a tanúja a Martinnal való házasságkötésnél. Lorraine Boitel akkoriban Lorilleux-nál dolgozott.

– Ez az a bizonyos Palais Royal-beli Lorilleux?

– Igen. Felteszem magamnak a kérdést, vajon nem voltak-e másféle kapcsolatban is egymással, nem látogatta-e meg Lorilleux néha őt a szállodában. Ez minden. Talán sokkal fontosabb is, mint gondoljuk. Van valami mondandód a számomra?

– A Lorilleux-ügy. Nagyon egy furcsa pasas lehetett. Eltűnésekor, szokás szerint, elvégezték a nyomozást. Ahol a családjával lakott, a Mazarine utcában, békés kereskedő hírében állt, aki példásan nevelte három gyermekét. A Palais Royalban viszont, ahol az üzlete volt, különös dolgokról tudtak. Ez az ember ugyanis nemcsak párizsi emléktárgyakat és régi pénzérmeget, hanem obszcén könyveket és metszeteket is árult.

– A környék egyik specialitása.

– Igen, De nem lehetünk túl biztosak abban, hogy más dolgok nem történtek. Annak idején is felmerült, mit keres ott egy nagy piros ripsz terítővel letakart heverő, hátul az irodában. Bizonyítékok híján persze senki nem erősködött, főleg azért nem, mert nem akarták felbosszantani a többé-kevésbé fontos emberekből álló vevőkört.

– És Lorraine Boitel?

– Róla alig esik szó a jelentésben. Lorilleux eltűnésekor ő már férjnél volt. Egész délelőtt az üzlet ajtajában várakozott. A dolog úgy festett, hogy a nő nem látta Lorilleux-t az előző esti zárás óta. Éppen ebben a témában telefonáltam, amikor Langlois, a pénzügyi csoporttól, belépett az irodámba. Lorilleux nevének a hallatán összerándult, és azt mondta nekem, hogy ez őt valamire

emlékezteti, és mindjárt vetett is egy pillantást a dossziéjába. Hall engem? De tulajdonképpen semmi nem elég világos. Csupán egy biztos: a tények arra mutatnak, hogy Lorilleux abban az időszakban túlságosan gyakran átlépte a svájci határt. Vagyis ez akkoriban volt, amikor az aranycsempészség a tetőfokára hágott. Az illetékesek ezért rajta tartották a szemüket. Két vagy három alkalommal át is kutatták őt a határon, *ám* anélkül, hogy bármit is felfedezhettek volna nála.

– No, ugorj el a Pernelle utcába, öregem. Azt hiszem, ez most minden eddiginél sürgősebb.

Paul Martin fehér arccal, frissen borotválva jelent meg az ajtó négyszögében.

– Teljesen meg vagyok zavarodva. Nem is tudom, hogyan köszönjem meg önnek.

– Most meglátogatja a kislányát, nem igaz? Nem tudom, mennyi ideig szokott általában mellette maradni, sem azt, hogy ott ez most hogyan alakul. Csak azt szeretném kérni, addig ne hagyja ott, ameddig én önt újból meg nem keresem.

– Nem tölthetném az éjszakát is ott?

– Maradjon ott éjszakára is, ha kell. Legyen készenlétben.

– Veszély fenyegeti?

– Nem tudok róla, de az ön helye mindenképpen Colette mellett van.

A férfi mohón kiitta a feketekávéját, és a lépcsőház felé indult. A felügyelő éppen bezárta mögötte az ajtót, amikor Madame Maigret sietett át az ebédlőn.

– Karácsony napján nem mehet üres kézzel a kislányához.

– De...

Maigret már majdnem válaszolt, valami olyasmit, hogy hiszen náluk még egy baba sincs a házban, amikor a felesége egy apró, csillogó tárgyat nyújtott át neki, egy aranyból készült csöppnyi istenfigurát, melyet, bár semmire nem volt használható, évek óta mindig a varrodobozában tartott.

– Adja oda neki ezt. Az ilyesmi mindig örömet szerez egy kislánynak. Siess...

Maigret nagyot kiáltott a lépcsőházban:

– Martin úr!... Martin úr!... Egy pillanatra, ha szabad kérnem!

Majd a kezébe adta az istenfigurát.

– Ne mondja meg, honnan származik.

Majd morgolódva megállt az ebédlő küszöbén, és elnyomott egy sóhajtást.

– Mikor fejezed már be, hogy eljátszasd velem is a Téliapót?

– Fogadni mernék, hogy ez legalább annyira fog tetszeni a kislánynak, mint a baba. Mert ez olyan felnőtt dolog, érted?

Látták, amint a férfi áthalad a körúton, egy pillanatra megáll a ház előtt, majd mintegy bátorításként visszafordul Maigret-ék ablakai felé.

– Gondolod, ki fog gyógyulni?

– Aligha.

– És ha történnék valami ezzel a Madame Martinnal...

– Mire gondolsz?

– Semmire. A kislányon gondolkozom. Kíváncsi vagyok, mi lesz belőle.

Legalább tíz perc telt el, Maigret kiterítette az újságját. A felesége újból elfoglalta a helyét vele szemben, és kötött tovább, számolva a szemeket, amikor a felügyelő azt mormolta a füstkarikák eregetése közben:

– És te még soha nem is láttad őt.

4. fejezet

A történetek után jóval később, abban a fiókban, ahova Madame Maigret még a leghitványabb hányódó papírszeleteket is be szokta gyömöszölni, Maigret talált egy régi borítékot, melynek a hátán gépiesen összefoglalta ennek a napnak az eseményeit. Ezt nyilván csakis azért tette, mert valami feltűnt neki ebben a különös, majdnem elejétől végig a saját lakásából irányított nyomozásban, valami, amit a későbbiek folyamán is sokszor példaként emlegetett.

Mindazokkal ellentétben, amelyekhez volt alkalma hozzászokni, ennek az ügynek tulajdonképpen semmilyen kockázata vagy semmilyen igazi fordulata nem volt. Ez a fajta eshetőség nem érvényesült, ilyen alkalom egyáltalán nem is adódott. Tulajdonképpen minden szükséges értesülés a maga idejében, a lehető legegyszerűbb és legtermészetesebb módon jutott el hozzá.

Hányszor megesik, hogy tucatnyi nyomozó éjt nappallá téve dolgozik azért, hogy beszerezzen egy picit, egy másodrangú információt! Itt van például ez az Arthur Godefroy úr, a Zenith órák franciaországi vezérképviselője, aki nyugodtan tölthette volna a karácsonyi ünnepeket szülővárosában, Zürichben. De szerencsére Párizsban volt. Vagy az is előfordulhatott volna, hogy egyszerűen nincs otthon. De ő otthon volt. Sőt még az is megtörténhetett volna, hogy semmit nem tud a Jean Martin hollétével kapcsolatban az irodájába érkezett előző napi telefonhívásról. De tudott róla. Minden sikerült!

És Lucas is, aki valamivel négy óra után kipirult arccal és vörös orral érkezett, hozta a tőle kért összes információt.

Sűrű, sárgás köd ereszkedett le Párizsra, olyan, amilyen igencsak ritkán fordul elő; már minden házban égtek a lámpák; az ablakok a körút két felén távoli fáklyákként hatottak; a valóságos élet részletei pedig oly mértékben elmosódtak, hogy az ember, akár csak a tenger partján, arra várt, hogy mindjárt meghallja a ködkürtöt.

Valószínűleg gyermekkori emlékek kapcsán Maigret-nek nagyon tetszett ez a félhomály, mint ahogy abban is kedvét lelte, hogy látta a felöltőjéből kibontakozó Lucas-t, amint leül, és átfagyott kezeit a tűz fölé tartja.

Lucas szinte az ő második kiadása volt, főleg ami a fejét illeti, de fele olyan széles volt a válla, s az arcát nehéz volt komolyan venni. Minden kérdés nélkül, talán még önmagának sem

bevallottan, pusztá utánzókézségből, csodálatból, egyre inkább a főnökét másolta, elsősorban annak taglejtéseit, viselkedését és arckifejezését, ami persze itt még sokkal feltűnőbb volt, mint az irodában. Már az a mód is, ahogyan lenyelte a szilvapálinkát, anélkül, hogy az ajkát megnedvesítette volna vele...

A Pernelle utcai garniszálló tulajdonosa két évvel korábban halt meg egy metrószerencsétlenség következtében, amely igencsak bonyolultta tehette volna a nyomozást. Annál inkább, mert az ilyesfajta intézmények személyzete gyakran cserélődik, és kevés volt a remény arra, hogy még találni lehetne a házban valakit, aki öt évvel ezelőtt ismerte volna Loraine-t.

A szerencse azonban most is velük volt. Lucas a jelenlegi tulajdonos személyében megtalálta az akkori éjszakai portást, és a véletlen még ahhoz is hozzásegítette őket, hogy az illető azonos volt azzal a személlyel, aki annak idején a rendőrséggel együtt részt vett egyes erkölcsrendészeti ügyek kibogozásában.

– Könnyű volt őt szóra bírni – mondta Lucas, miközben egy számára túl nagy tünő pipát gyújtott meg. – Meglepett, hogy az egykori portás csak úgy, egyik napról a másikra meg tudta venni ezt a műintézményt, de a mostani tulajdonos ezt a látható csodálkozásomat azzal a magyarázattal szerelte le, hogy az ő személye mindössze strómanként szolgált egy ismert férfi számára, aki a pénzét ilyen ügyletekbe fekteti, de nem akar a saját nevén szerepelni.

– Milyen fajta hely ez?

– Rendesen látszik. Meglehetősen tiszta. Van egy iroda a félemeleten. A szobákat általában több hónapra adják ki, néhányat közülük pedig hetekre. Az első emeleti szobákat azonban csak órákra veszik ki.

– A tulaj emlékezett a fiatal nőre?

– Nagyon is, hiszen a nő több mint három évig lakott a házban. Végül azt is megértettem, hogy azért nem kedvelte, mert a nő rettenetesen fukar volt.

– Volt nála Lorilleux?

– Mielőtt elmentem a Pernelle utcába, bementem a Palais Royal rendőrkapitányságára, hogy magamhoz vegyem a nyilvántartásból a fényképét, majd megmutattam a tulajnak. Ő tüstént ráismert.

– Gyakran járt oda Lorilleux?

– Átlagosan két vagy háromszor havonta, mindig csomagokkal. Hajnali fél kettőkor érkezett, és hat órakor ment el. Először is az érdekelt, hogy van-e ennek jelentősége. Ellenőriztem a vasúti menetrendet. Ez egybeesik azokkal az utazásokkal, melyeket ő

Svájcban tett. Visszaérkezéshez azt a vonatot választotta, amely az éjszaka közepén fut be, és hagyta, hogy a felesége azt higgye, reggel hát órákor érkezett.

– Más?

– Semmi, hacsak az nem, hogy Loraine nagyon zsugori volt, és a szigorú tilalom ellenére esténként mindig borszeszrezsón főzött a szobájában.

– Más férfiak?

– Senki. Lorilleux-tól eltekintve szabályos életet vitt. Amikor férjhez ment, a volt tulajdonost kérte fel házassági tanúnak.

Maigret jól tudta, hogy a felesége a szomszéd szobában hallgatózik, mintegy ott felejtve magát; hagyta, maradjon csak, ahol van, hisz egyáltalán nem zavarta őket, még zajt sem csapott.

Ez alatt Torrence kint volt a ködben, s a taxigarázs felé sietett. A két férfi különösebb izgalom nélkül várt rá a lakásban, mindegyikük egy fotelbe süppedve, azonos testhelyzetben ült, a kezük ügyében egy pohár itallal, s Maigret már kezdett elzsibbadni.

A taxisokkal ugyanaz volt a helyzet, mint mindig. Néha az embernek sikerül tüstént abba a taxiba botlani, amelyiket éppen keres, máskor pedig több nap is eltelik nyom nélkül, különösen akkor, amikor nem egy bizonyos társaság taxijáról van szó. Nem minden sofőrnek van szabályos munkaideje, vaktában el-elcsípnek maguknak egy-egy feketefuvart, és az sem törvényszerű, hogy mindig elolvassák az újságokban a rendőrségi-felhívásokat.

Mégis, Torrence még öt óra előtt telefonált Saint Ouenből.

– Megtaláltam egyet a taxisok közül – jelentette.

– Hogyhogy egyet? Több is van belőlük?

– Minden jel szerint. Ő felvett ma reggel egy fiatal hölgyet a Richard Lenoir és a Voltaire körút sarkán, elvitte a Maubeuge utcába, az Északi pályaudvar környékére. Aztán a nő elengedte a kocsit.

– A nő bement a pályaudvarra?

– Nem. Megállt egy úticikkeket árusító üzlet előtt, amely vasárnap és ünnepnapokon is nyitva tart, de a sofőr tovább már nem törődött vele.

– Hol van most a sofőr?

– Itt. Éppen most lépett be.

– Ideküldenéd őt hozzám? Vagy jöjjön a saját kocsijával, vagy egy másikkal, csak jöjjön minél hamarabb, ha lehet. Ami pedig téged illet, te keresd még azt a sofőrt, aki a nőt visszahozta.

– Értem, főnök. De be kell kapnom egy forró kávét, mert fenemőd hideg van.

Maigret átpillantott az utca túloldalára, és észrevett egy árnyékot Doncoeur kisasszony ablakában.

– Próbálj nekem megkeresni a telefonkönyvben egy úticikkeket árusító kereskedőt az Északi pályaudvarral szemben.

Lucas-nak ehhez csak néhány pillanat kellett, és Maigret már telefonált is.

– Halló! Itt a Bűnügyi Rendőrség. Volt önöknek ma reggel, valamivel tíz óra előtt egy ügyfelük, aki valószínűleg vásárolt önöktől valamit, talán bőröndöt; fiatal, szőke nő szürke kosztümben, bevásárlótáskával a kezében. Emlékeznek rá?

Talán, az a tény, hogy mindez karácsony napján történt, egyszersmind meg is könnyítette a dolgokat. A forgalom kevés volt, az üzlet alig ment. Az emberek különben is hajlamosak rá, hogy jóval tisztábban emlékezzenek olyan eseményekre, amelyek a többitől különböző napon történtek.

– Magam szolgáltam ki. Elmagyarázta nekem, hogy sürgősen Cambrai-be kell mennie, beteg nővérét meglátogatni, és nincs ideje már hazamenni. Egy olcsó vulkánfiber bőröndöt akart, olyat, amilyenek halomban állnak az ajtó mindkét oldalán. Egy átlagos példányt választott ki, fizetett, és bement a mellettünk lévő bárba. Kicsivel később, már a küszöbről láttam, amint kezében a bőrönddel a pályaudvar felé indul.

– Egyedül van most az üzletben?

– Itt van a segédem is.

– Nem hagyhatná ott az üzletet egy félórára? Ugorjék be egy taxiba, és jöjjön el hozzám erre a címre.

– Gondolom, megfizeti a költségeimet. Tartsam ott a taxit?

– Igén, tartsa.

A borítékra írott feljegyzések szerint öt óra ötvenöt volt, amikor az első taxi sofőrje megérkezett, kissé meglepődve, mert egy magánházban fogadták, holott a rendőrségről van szó. De felismerte Maigret-t, és kíváncsian nézett körül, miképpen él és lakik ez a híres rendőrfelügyelő.

– Menjen át a szemközti házba, és menjen fel a harmadik emeletre. Ha a házmester megállítaná, mondj a meg, hogy Madame Martint látogatja meg.

– Értem, Madame Martint.

– Csengessen a folyosó végén lévő ajtónál. Ha egy szőke hölgy nyit önnek ajtót, és ön felismeri őt, találjon ki valamilyen ürügyet.

Mondja neki azt, hogy eltévesztette az emeletet, nem érdekes, mit. Ha nem ő az, kérje, személyesen beszélhessen Madame Martinnel.

– És azután?

– Semmi több. Visszajön ide, és elmondja, valóban ezt a személyt vitte-e ma reggel a Maubeuge utcába.

– Értem, felügyelő úr.

Amikor a sofőr elment, Maigret száján, szokásától eltérően, halvány mosoly játszott.

– Először is, a nő majd nyugtalankodni kezd. Másodszor, ha minden jól megy, pánik fogja el. Harmadszor, amennyiben Torrence ráteszi a kezét...

De nem! Most már egyetlen homokszem sem maradt a gépezetben. Torrence hívta:

– Azt hiszem, megtaláltam, főnök. Felkutattam a sofőrt, aki felvette azt a fiatal nőt az Északi pályaudvarnál, akire ráillik a személyleírás, de nem vitte el a Richard Lenoir körútig. A nő ugyanis a Beaumarchais és a Chemin Vert utca sarkán kiszállt.

– Küldd ide hozzám.

– Csak az a bökkenő, hogy bekapott néhány pohárkával.

– Nincs jelentősége. Hol vagy most?

– A Barbes garázsban.

– Nem jelent nagy kitérőt, ha bemegy az Északi pályaudvarra. Jelentkezz a csomagmegőrzőnél. Sajnos, nem ugyanaz lesz ott, aki reggel volt. Nézz körül, van-e ott egy új kis bőrönd, amely nyilván nem nehéz, és amit reggel fél tíz és tíz óra között adtak be. Jegyezd fel a számát. Nem fogják neked megmutatni utalvány nélkül. De kérdezd meg a délelőtti szolgálatban lévő alkalmazott nevét és címét.

– Azután mit csináljak?

– Hívj fel telefonon. Várom a második sofőrödet. Ha ivott, írd fel neki egy papírra a címem, ne keveredjék el az úton.

Madame Maigret már kiment a konyhába a vacsorát készíteni, de nem volt bátorsága megkérdezni, Lucas velük eszik-e vagy sem.

Vajon Paul Martin még mindig odaát van a kislányánál? És vajon Madame Martin nem próbálkozott-e meg valamivel, hogy megszabaduljon tőle?

Amikor csengettek az ajtón, nem egy, hanem két ember volt a lépcsőfordulóban, akik nem ismerték, és meglepődve méregették egymást. Az első sofőr, amint már jött vissza a szemközti házból, Maigret-ék lépcsőházában beleütközött a bőröndkereskedőbe.

– Nos, fölismerte?

– Nem csak én ismertem föl, hanem ő is megismert engem. Elsápadt. Sietve becsukott egy ajtót, amely egy szoba felé nyílt, és megkérdezte, mit akarok.

– És mit válaszolt?

– Hogy elvételtem az emeletet. Rögtön láttam, a nő habozik, megvásároljon-e engem vagy sem, ezért jobbnak láttam, ha nem hagyok erre időt neki. Lentről felnézve megláttam őt az ablakánál. Valószínűleg tudja, hogy idejöttem.

A kereskedő viszont semmit nem értett. Javakorabeli férfi volt, teljesen kopasz, afféle mézesmázos alkat. Amikor a sofőr elment, és Maigret elmagyarázta neki, mi lenne a dolga, tiltakozni kezdett, és megszállottan ismételtette:

– De hát tessék megérteni, egy vevőnkéről van szó! Szép dolog is lenne elárulni egy vevőt.

Végül persze rászánta magát, de elővigyázatosságból Maigret utánaküldte Lucas-t, nehogy közben meggondolja magát.

Nem telt el tíz perc, s visszatértek.

– Megjegyezni kívánom, hogy én csupán az ön utasítására, kényszerből, az erőszaknak engedve cselekedtem.

– Felismerte a hölgyet?

– Megidéztetnek majd, hogy eskü alatt tanúsítsam?

– Ez több, mint valószínű.

– Árt majd az üzletemnek. Azok az emberek, akik az utolsó pillanatban vásárolnak bőröndöket, általában jobban szeretik, ha jövősről-menésükről egyáltalán nem beszélnek.

– Talán most beérik azzal, hogy csak a vizsgálóbíró előtt tegyen tanúvallomást.

– Nos tehát, ő volt az! Bár most nem ugyanúgy volt felöltözve, de felismertem.

– A hölgy is felismerte önt?

– Azonnal azt kérdezte, hogy ki küldött oda.

– És mit válaszolt?

– Nem is tudom. Nagyon meg voltam zavarodva. Azt, hogy eltévesztettem az ajtót...

– A hölgy nem ajánlott önnek semmit sem?

– Mit akar ezzel mondani? Még jó, hogy azt nem mondta, üljek le. Ez még kellemetlenebb lett volna.

A sofőr semmit nem kért, de a kereskedő, aki valószínűleg jobb módú volt, ragaszkodott hozzá, hogy kapjon valami kárpótlást az általa elvesztegetett időért.

– Maradj itt, és várd meg a harmadikat is, jó öreg Lucas.

Madame Maigret kezdett már nagyon ideges lenni. A küszöbről jelzéseket adott a férjének, hogy diszkréten megkérje őt, kövesse a konyhába, és suttogva kérdezte tőle:

- Biztos vagy benne, hogy a kislány apja még mindig odaát van?
- Miért?

– Nem tudom. Nem értem egészen, hogy mit terveltél ki. Én csak a kislányra gondolok, és egy kicsit félek...

Hosszú ideig tartott, amíg leszállt az est. A családok kezdtek hazaszállingózni. A szemközti házban is alig maradt ablak sötéten, és Doncoeur kisasszony állandó árnyéka jól kivehetően kirajzolódott az ablakban.

Maigret, aki mindeddig gallér és nyakkendő nélkül volt, befejezte, öltözködését, és a második sofőrre várva odaszólt Lucas-nak:

- Te nem vagy éhes? Szolgálj ki magad!
- Jólaktam szendviccsel, főnök. Csak arra vágyom, hogy innen elmenve egy jó pohár csapolt sört lehúzhassak.

A második sofőr hat óra húszkor érkezett, hat óra harmincötökör már vissza is jött, és hamiskás pillantást vetve a másik házra, ezt mondta:

– Otthonkájában a hölgy jobban mutat, mint felöltözve. Erőltette, hogy menjek be vele a lakásába, ahol megkérdezte, ki küldött. Minthogy nem tudtam mit válaszolni, azt mondtam, a Folies Bergeres éjszakai mulató igazgatója irányított hozzá, erre a nő dühbe gurult. Mindenesetre ez a hölgy finom falatnak látszik. Én nem tudom, ön megnézte-e ennek a nőnek a lábait...

Nehéz volt a sofőrtől megszabadulni, és csak aztán kerülhetett rá sor, miután megkínálták szilvóriummal, mivel kitartóan és sóvárogva nézte a pálinkáspalackot.

- Mit fog tenni, főnök?

Lucas ritkán látta Maigret-t ennyi elővigyázatossággal és ennyi gonddal előkészülni, mintha nagyon erős ellenfélre kellene mérni a döntő csapást. Közben pedig csak egy jelentéktelen kispolgári nőről van szó.

- Gondolja, hogy a nő még tovább is védekezni fog?
- Még hozzá dühödten! Sőt, hideg fejjel is!
- És mire vár még?
- Torrence telefonhívására.

A hívás a kívánt időben megérkezett, és olyan volt, akár egy zenemű jól időzített tétele.

– A bőrönd itt van, és valószínűleg teljesen üres. Amint ezt előre is láttuk, hatósági végzés nélkül nem akarják nekem kiadni. Ami

pedig a ma délelőtt szolgálatban volt alkalmazottat illeti, ő a La Varenne Saint Hilaire melletti külvárosban lakik. .

Itt arra is lehetett volna gondolni, hogy felmerült távolság majd okoz egy kis bökkenőt, de Torrence folytatta:

– Á, nem kell ám oda is kimennünk, mert ez a pasas munkája végeztével egy Lappé utcai mulatságon a zenekarban pisztonos.

– Eredj oda érte!

– Vigyem oda önhöz?

Mindezek után Maigret-nek is kedve támadt egy jó pohár friss sörre.

– Ne, hozd a szemben lévő ház harmadik emeletére, Madame Martin-hez! Én is ott leszek.

Maigret leakasztotta a felöltőjét a fogasról, megtömte új pipáját, és odaszólt Lucas-nak.

– Velem jössz?

Madame Maigret még utánaszaladt, hogy megkérdezze, hány órakor jön haza vacsorázni, de Maigret csak bizonytalan mosollyal válaszolt.

– Úgy, mint máskor – de ebben a mondatban nem volt semmi biztató.

– Vigyázz nagyon a kislányra!

5. fejezet

Este tíz óráig semmilyen kézzelfogható eredményt nem tudtak felmutatni. A házban senki nem aludt, kivéve Colette-et, akinek végül is sikerült elszenderednie a sötétben, a betegágynál virrasztó apja mellett.

Fél nyolckor érkezett meg Torrence a csomagmegőrzőben dolgozó zenész társaságában, és ez az ember habozás nélkül jelentette ki, nem úgy, mint a többiek:

– Hát persze hogy ő az! Most is magam előtt látom, amint az átvételi elismervényt nem a kezításkájába, hanem egy nagy barna bevásárlószatyorba csúsztatta.

Tüstént megkeresték a szóban forgó szatyrot a konyhában.

– Ez ugyanaz. Azaz mindenképpen ugyanaz a fajta és ugyanolyan színű bevásárlószatyor.

A lakásban nagyon meleg volt. Mindannyian halkra fogták a szót, mintha csak összebeszéltek volna, hiszen a kislány a szomszéd szobában aludt. Senki nem evett ugyan, de még csak nem is gondoltak arra, hogy készíteni kellene valamit. Mielőtt ideérkeztek volna, Maigret és Lucas bedobtak még két felest is a Voltaire körúti kis kávézóban.

Ami Torrence-ot illeti, a zenész látogatása után Maigret elcsípte őt a folyosón, és halk hangon utasításokat adott neki.

Közben a lakásban egyetlen olyan sarok vagy rejtett zug nem maradt, amit át ne kutattak volna. Még a Martin nagyszülők falon függő képmásait is leakasztották, hogy megvizsgálják, hátha a csomag átvételi elismervénye becsúszott a kép és a mögötte lévő papírlemez közé. Az edényeket is kiszedték a kredencből, és a konyhaasztalon halomba rakták; az éléskamrában sem maradt semmi kiürítetlenül.

Madame Martin mindvégig úgy állt ott sápadtan, kék pongyolájában, ahogyan a két férfi a megérkezésükkor találta. Egyik cigarettát a másik után szívta, és ezeknek a füstje a pipafüsttel összekeveredve vastag felhőként lebegett a lámpák körül.

– Jogában áll semmit nem mondani és egyetlen kérdésre sem válaszolni. Férje 11 óra 17-kor érkezik vissza, és lehetséges, hogy az ő jelenlétében majd beszédesebb kedvében lesz.

– Ő semmivel nem tud többet, mint én.

– És ő tud egyáltalán annyit, mint ön?

– Nincs semmi, amit tudnia kellene. Én önnek már mindent elmondtam.

A nő valóban elegendőnek találta, ha végig mindent tagad. Csak egyetlen ponton engedett. Amikor ugyanis a Pernelle utcai garniszálló került szóba, elismerte, hogy volt főnöke éjjelente, két vagy három alkalommal is látogatást tett nála. Nem kevesebbet állított azonban, mint azt, hogy közöttük soha nem volt igazán intim a kapcsolat.

– Másként megfogalmazva tehát ezek éjjel egy órakor csupán üzleti látogatások voltak?

– Persze, mert amikor kiszállt a vonatból, mindig sok pénz volt nála. És már beszéltem önnek arról, hogy ez az úr elkezdett arannyal is kereskedni. Én erről igazán nem tehetek. Önök pedig emiatt nem is üldözhetnek engem!

– Nagy összeg birtokában volt ez az ember, amikor eltűnt?

– Nem tudom. Az ilyesféle ügyekről nem mindig tájékoztattott engem.

– Mindenesetre néha azért felkereste önt éjjel a szobájában, hogy beszéljen róluk.

Ami viszont a délelőtti járkálását illeti a városban, az asszony minden nyilvánvaló tény dacára tagadott. Fenntartotta azt az állítását, hogy soha nem látta a hozzá küldött személyeket, sem a két sofőrt, sem a bőröndkereskedőt, sem pedig a csomagmegőrzőben dolgozó alkalmazottat.

– Ha én valóban elmentem volna az Északi pályaudvarra, hogy a megőrzőbe betegyek egy csomagot, akkor önnek meg kellett volna találnia az átvételi elismervényt.

Csaknem bizonyosak voltak már abban, hogy az elismervényt itt a házban nem sikerül megtalálniuk. Sőt Colette szobájában sem, melyet Maigret még a kislány elalvása előtt átkutatott. A gyermek lábát rögzítő gipszkötésre is gondolt, de az eredetit még nem cserélték ki.

– Holnap – jelentette be keményen a nő – panaszt teszek. Ez egy, a szomszéd-vénkisasszony rosszakaratából előre kitervelt gonosztett! Már ma reggel meg lett volna az okom arra, hogy óvakodjam tőle, amikor erőnek erejével elcipelt önhöz!

A nő minduntalan nyugtalan pillantásokat vetett a kandallón lévő ébresztőórára; valószínűleg a férje visszaérkezésére gondolt, de minden türelmetlen megnyilvánulása ellenére sem lehetett egyetlen kérdéssel sem sarokba szorítani.

– Vallja be, hogy az a férfi, aki az elmúlt éjjel itt járt, azért nem talált semmit a padlódeszkák alatt, mert ön időközben megváltoztatta a rejtekhelyet.

– Én azt sem tudtam, hogy van valami a padló alatt.

– Amikor megtudta, hogy az a férfi idejött, mert elhatározta, hogy megszerzi, amit ön elrejtett, rögtön a csomagmegőrzőre gondolt, ahol a kincs biztonságban lesz!

– Én nem mentem az Északi pályaudvarra, és sok ezer olyan szőke nő van Párizsban, akire az én személyleírásom ráillik.

– Mit csinált a csomag átvételi elismervényével? Az elismervény ugyan nincs itt, s magam is meg vagyok győződve arról, hogy nincs az egész lakásban sem, de azt hiszem, tudom, hol fogjuk megtalálni.

– Ó, ön nagyon ügyes!

– Üljön ide, legyen szíves, az asztalhoz!

Papírlapot és töltőtollat nyújtott feléje.

– Írja!

– Mit akar, mit írok?

– Írja ide a nevét és a címét!

A nő habozás nélkül leírta.

– Ma éjjel minden postaládába bedobott levelet átvizsgálunk, és lefogadom, lesz egy olyan levél, amelynek a borítékján felismerik az ön kézírását. Valószínűleg saját magát tüntette fel címzettként.

Megbízta Lucas-t, hogy ebben az irányban folytassák a nyomozást. Valójában Maigret nem nagyon hitt eljárása sikerében, de végül célba talált.

– Látja, kicsikém, ez klasszikus vágás volt!

Ez volt az első eset, hogy Maigret úgy szólította a nőt, mintha csak a Quai des Orfèvres-ren lennének. A szókeség dühödt pillantásokat vetett rá.

– Vallja be, maga utál engem!

– Bevallom, nem táplállok ön iránt nagy rokonszenvet!

Egyedül voltak az ebédlőben, Maigret lassú léptekkel körbejárt, az asszony pedig az asztalnál ülve maradt.

– És bár önt ez nem is érdekli, hozzáteszem, hogy amin a legjobban megütközöm, az nem az, amit tett, hanem az a hidegvérűség, ahogyan tette! Számos nő és férfi ügye volt már a kezeim között, de íme, már három órája itt vagyunk szemtől szemben, és maga mégis, már reggel óta úgy érzi, célba jutott. Hogy eddig tulajdonképpen nem botlott meg semmiben sem. A férje is rögtön megérkezik, és maga megkísérli áldozatként

feltüntetni magát. Pedig tudnia kell, hogy az igazság előbb-utóbb végzetszerűen kiderül.

– Mit használ ez önnek? Én nem csináltam semmit!

– Akkor viszont miért kell elrejtteni azt a valamit? Minek kell hazudozni?

A nő nem válaszolt, gondolkodott. Az ő idegei nem mondták föl a szolgálatot, mint a legtöbb esetben történni szokott. Az esze azon járt, hogy az ügye mellett és ellen szóló dolgokat összevetve megtalálja a menekülés útját.

– Én nem mondok önnek semmit – nyilatkozta végül, és pongyoláját maga körül kisimítva arrébb ment, és elhelyezkedett egy fotelban.

– Ahogy önnek tetszik.

A felügyelő is elhelyezkedett egy másik, a nővel szemközti fotelban.

– Meddig óhajt még nálunk maradni?

– Mindaddig, amíg a férje haza nem jön.

– Beszélni akar neki Lorilleux úr látogatásairól?

– Ha feltétlenül szükséges!

– Maga egy durva fráter! Jean semmiről nem tud, és nincs is köze ahhoz a históriához!

– Sajnálatos módon azonban mégis a maga férje!

Mikor Lucas visszajött, már teljes csendben ültek egymással szemben, és lapos pillantásokat váltottak.

– Janvier foglalkozik a levélüggyel, főnök. Találkoztam odalent Torrence-szal, aki azt mondta, hogy a férfi annál a borárusnál volt, aki két házra lakik öntől.

A nő felriadt.

– Miféle férfi?

És Maigret anélkül, hogy megmozdult volna, azt mondta:

– Aki a múlt éjszaka itt járt. Felteszem, maga is arra számít, hogy mivel ez az ember semmit nem talált, visszajön ide, és találkozni akar magával. Lehet, erre az alkalomra majd mást fog kitalálni?

A nő rémülten az órára nézett. Már csak húsz perc volt hátra a Bergerac felől érkező vonat menetidejéből. Ha pedig a férj még taxit is fog, nem telik bele negyven perc, és itt is lesz.

– Tudja, ki az?

– Gyanítom. Elég lenne lemenni, és személyesen is meggyőződni róla. Nyilvánvalóan Lorilleux, akit csak az foglalkoztatja, hogy végre a tulajdona birtokába juthasson,

– Semmi nem az övé!

– Tegyük fel mégis, akár igaza van, akár nincs, hogy ő azt gondolja, az övé. Ennek az embernek már elfogyott a pénze! Már kétszer meglátogatta magát, hogy megkaphassa végre, amit akar. Már Téalapónak is felöltözött, hogy bejuthasson ide, és újból vissza fog jönni. Igencsak meg lesz lepve, ha a mi társaságunkban találja itt magát, és meg vagyok róla győződve, sokkal beszédesebb lesz, mint amilyen maga. A férfiak ugyanis, mindazzal ellentétben, amit róluk mondanak, sokkal közlékenyebbek a nőknél. Gondolja, hogy van nála fegyver?

– Fogalmam sincs.

– Szerintem van. A pasasnak nagyon elege van már a várakozásból. Nem tudom, hogy miket mondott neki, de biztos, hogy a dolgok állásával egyáltalán nem lesz meglegedve. Ráadásul ez az úr most nagyon csúnyán fest. Senki nem tud olyan dühös lenni, mint azok, akik becsapva érzik magukat.

– Hallgasson már!

– Óhajtja, hogy visszavonuljunk, amíg fogadja őt?

Maigret noteszében ez olvasható: „10 óra 38 perc – a nő beszél.” Ezt az idézetet azonban nem jegyzőkönyvezték. Ezekkel a jól-rosszul odavetett félmondatokkal Maigret csak úgy vaktában, mintegy a nő szövivőjeként is megnyilatkozott, de Madame Martin sem cáfolt semmit, legfeljebb meglegedett azzal, hogy őt kijavítsa:

– Mi az, amit tudni akar?

– Pénz van a csomagmegőrzőben elhelyezett csomagban?

– Bankjegyek. Valamivel kevesebb, mint egymillió frank.

– És kit illet ez az összeg? Lorilleux-t?

– Sem engem, sem Lorilleux-t.

– Akkor ez az ő egyik ügyfelének a pénze?

– Egy bizonyos Julien Boissy-é, aki gyakran járt az üzletben.

– Mi lett ezzel az emberrel?

– Meghalt.

– Hogyan?

– Megölték.

– Ki ölte meg?

– Lorilleux.

– Miért?

– Mert elhittem vele, hogy ha ő nagy pénzre tenne szert, elmennék vele.

– Maga akkor már férjnél volt?

– Igen.

– Maga nem szereti a férjét?

– Megvetem a középszerűséget. Egész életemben szegény voltam. Ez alatt mást sem hallottam, mint a pénz fontosságát és a nélkülözés kényszerűségét. Egész életemben pénzt számolgattak körülöttem, ezért nekem is számolnom kellett.

A nő úgy beszélt Maigret-hez, mintha ő lenne a felelős ezért a nyomorúságért.

– Maga figyelte Lorilleux-t?

– Nem tudom. Lehetséges, talán egy darabig.

– Mindaddig, amíg el nem vette a pénzt?

– Óh, hogy gyűlölöm magát!

– A gyilkosságot hogyan követték el?

– Boissy úr törzsvendég volt a boltban.

– Mint az erotikus könyvek lelkes kedvelője?

– Ugyanolyan romlott volt, mint a többi, mint Lorilleux, és mint valószínűleg maga is. Boissy özvegyember volt, és egyedül lakott egy hotelszobában, de nagyon gazdag volt, és nagyon fösvény. Minden gazdag zsugori!

– Maga mégsem gazdag!

– Azzá kellett volna lennem!

– Ha Lorilleux nem bukkant volna fel ismét! Boissy hogyan halt meg?

– Félt a pénz romlásától, ezért aranyat akart szerezni, mint akkoriban mindenki. Lorilleux intézte az ügyletet, ezért rendszeresen Svájcba utazott, ahol mindig előre fizetett. Egy délután Boissy úr jókora summát hozott be magával az üzletbe. Én akkor nem voltam ott. Éppen elmentem bevásárolni.

– Szándékosan hagyta őket magukra?

– Nem.

– Nem is gyanította, mi készül?

– Nem. Ne is próbáljon rávenni arra, hogy azt mondjam, tudtam! Csak vesztegeti az idejét. De amikor visszajöttem, Lorilleux éppen a holttestet gyömöszölte be egy nagy ládába, amit erre a célra szerzett be.

– Maga pedig szépen megzsarolta?

– Nem.

– Mivel magyarázza azt, hogy Lorilleux, miután átadta magának a pénzt, felszívódott?

– Eltűnt, mert jól ráijesztettem!

– Megfenyegette, hogy feljelenti?

– Nem. Csak annyit mondtam neki, a szomszédaim furcsa szemmel néznek rám, és lehet, hogy nem ártana óvatosnak lenni, és egy időre biztonságba helyezni a pénzt. Elmondtam, nálunk a

lakásban van egy könnyen felemelhető és visszatehető padlódeszka. Ő azt gondolta, mindössze néhány napról van szó. Harmadnap már azt ajánlgatta, lépünk le együtt a belga határon át külföldre.

– Maga ezt visszautasította?

– Elhitettem vele, hogy egy detektívfelügyelő benyomását keltő férfi megállított az utcán, és kérdezősködött. Erre Lorilleux félni kezdett. Aztán adtam neki valamicskét a pénzből, és megígértem, hogy amint a veszély elmúlt, csatlakozom hozzá Brüsszelben.

– Lorilleux végül is mit csinált Boissy holttestével?

– Elvitte a Marne menti házába, és feltételezésem szerint ott temette el, vagy a folyóba dobta. Taxival ment oda. Ezután már senki nem beszélt Boissy-ról. Eltűnése senkit nem nyugtalanított.

– Maga egyedül érte el, hogy Lorilleux Belgiumba szökjön?

– Ez igazán nem volt nehéz!

– És öt éven át távol tudta őt tartani!

– *Poste restante* küldtem neki egy levelet, melyben megírtam, hogy körözést adtak ki ellene, és hogy azért nem jelenik meg erről semmi sem az újságokban, mert csapdát akarnak állítani neki. Beszámoltam arról is, hogy a rendőrség rendszeresen kihallgat. Még Dél-Amerikába is elküldtem!

– Két hónapja mégis visszajött.

– Nem bírta már tovább.

– És maga nem küldött neki pénzt?

– Csak keveset.

– Miért?

A nő válasz helyett az órára nézett.

– Maga engem rá akar szedni! Tulajdonképpen mivel vádol engem? Én nem öltem meg Boissy-t! Nem is voltam ott, amikor meghalt! Nem segédkeztem a tetem elrejtésében sem!

– Csak ne nyugtalankodjék! Maga szépen megőrizte a pénzt, mert egész életében arra vágyott, hogy pénze legyen, nem pedig arra, hogy elköltse. Azt kívánta, hogy végre egyszer igazán gazdagnak érezhesse magát.

– Ez kizárólag rám tartozik!

– Amikor aztán Lorilleux eljött, és segítséget kért, és előállt azzal, hogy végre szökjenek meg együtt, maga kihasználta Colette balesetét. Azt állította, nem juthatnak hozzá a pénzhez. Nem igaz? Megint megpróbálta őt átküldeni a határon!

– Ő azonban Párizsban maradt, és elrejtőzött.

A nő szája ekkor önkéntelenül furcsa mosolyba szaladt, és már nem tudta megakadályozni azt, hogy ki ne bukják belőle:

– A hülye! Akár el is mondhatta volna, hogy hívják, nem volt miért, nyugtalankodnia!

– Ő azonban a karácsonytól várta a megoldást...

– Csakhogy a pénz nem volt a padló alatt! Itt volt az orra előtt a kézimurikadobozomban. Elég lett volna csak felnyitni a fedelét...

– Tíz vagy tizenöt perc, és a férje itt lesz. Lorilleux pedig itt van a közelben, és valószínűleg ezt tudja is, mert előzetesen tájékozódott. Pontosan tudta azt is, hogy Martin Bergeracban volt, ezért nyilván megnézte a menetrendet. Most kétségkívül azzal van elfoglalva, hogy erőt gyűjtsön. Meg volnék lepve, ha nem lenne nála fegyver. Mindkettőjüket megvárja?

– Vigyenek el! Csak magamra kapok egy ruhát!

– A csomagmegőrzőjegy hol van?

– A Beaumarchais körúti-postahivatal levélfiókjában.

A nő beszaladt a hálósobába, melynek ajtaja nem volt bezárva, és a legcsekélyebb szeméremérzés nélkül levette a pongyoláját, majd egy székre ülve harisnyát húzott, s a szekrényből kikeresett magának egy gyapjúruhát.

Az utolsó pillanatban még elővett egy utazótáskát is, és némi fehérneműt, valamint piperecikkeket dobált bele.

– Menjünk innen, gyorsan!

– És a férje?

– Teszek arra a hülyére!

– Hát Colette?

A nő csak megvonta a vállát, nem válaszolt. Doncoeur kisasszony ajtaja résnyire nyílt, amikor elhaladtak előtte. Lent a ház előtt, amint a járdára kiléptek, a nő megrettent, és kihasználva a köd jótékony hatását, a két férfi közé húzódott.

– Vidd be őt, Lucas, a Quai des Orfevres-re. Én még maradok.

A közelben egyetlen kocsi sem volt, és érezni lehetett, a nő meg van rémülve attól, hogy a sötétben csak ez a kis termetű Lucas védi.

– Ne féljen! Lorilleux nincs a közelben!

– Szent ég! Maga hazudott nekem!!!

Maigret visszalépett a ködbe.

*

A Jean Martin-nel folytatott beszélgetés – a fivére jelenlétében – két hosszú óráig tartott. Amikor Maigret éjjel fél kettő körül elhagyta a házat, beszélgetésbe merülve hagyta maga mögött a fivéreket.

Doncoeur kisasszony ajtaja alatt vékony fénye sík látszott, de az idős hölgy szeméremből nem mert ajtót nyitni, csupán megelégedett azzal, hogy a távozó felügyelő lépteit hallgathassa.

Maigret átvágott az úton, hazament. Feleségét az ebédlőasztal mellett, a karosszékekben alva találta, neki meg volt terítve. Madame Maigret felriadt:

– Egyedül jöttél?

Maigret szórakozottsággal vegyes megdöbbenéssel nézett rá:

– Hát nem hoztad magaddal a kislányt?

– Ma éjjel nem. Alszik. Holnap reggel elmehetsz hozzá, és törődhetsz vele, ha kedves leszel Doncoeur kisasszonyhoz!

– Ez igaz?

– Átküldelek két betegszállítóval és egy hordággal.

– Hát akkor... Lesz nekünk...

– Csitt!... Nem örökre, remélem, megérted! Jean Martinnek előbb meg kell vigasztalódnia. Azután arra lesz szükség, hogy a fivéréből ismét rendes ember váljék, és egy napon tényleg új életet kezdjen.

– Végül is a kislány nem lehet a mienk?

– A mienk nem. Csak kölcsönbe! Úgy gondolom, ez is több, mint a semmi, és te is elégedett lehetsz.

– Hát persze, elégedett vagyok... De...

Madame Maigret szipogott, majd zsebkendőt keresgélt, amit persze nem talált, így aztán a kötényébe rejtette az arcát.

(1951)